

ZAKON

O POLICIJI

I. OSNOVNE ODREDBE

Delokrug policije

Član 1.

Policiju čini zaokružena oblast rada Ministarstva unutrašnjih poslova (u daljem tekstu: Ministarstvo) za koju se obrazuje Direkcija policije.

Policija obavlja zakonom utvrđene policijske i druge poslove, pruža podršku vladavini prava u demokratskom društvu i odgovorna je za ostvarivanje bezbednosti, u skladu sa zakonom.

Obavljanjem policijskih poslova policija svima pruža zaštitu njihovih prava i sloboda. Prilikom pružanja zaštite, policija pojedina prava i slobode može ograničiti samo pod uslovima i na način utvrđen Ustavom i zakonom.

U Ministarstvu se, pored policijskih poslova, obavljaju i drugi zakonom utvrđeni poslovi.

Policijske mere

Član 2.

Policija preduzima mere iz nadležnosti Ministarstva radi ostvarivanja javne bezbednosti.

Policija preduzima hitne mere koje su neophodne za otklanjanje neposredne opasnosti za ljude i imovinu, kad te mere ne mogu pravovremeno da preduzmu drugi nadležni organi, o čemu odmah obaveštava te organe.

Policija pruža pomoć organima državne uprave, organima teritorijalne autonomije i lokalne samouprave, pravnim i fizičkim licima u slučaju opšte opasnosti izazvane prirodnim nepogodama, epidemijama ili drugim oblicima ugrožavanja.

U poslovima iz st. 2. i 3. ovog člana policija učestvuje i u vršenju spasilačke funkcije i pružanju prve pomoći ljudima i, s tim u vezi, koristi propisanu opremu i sprovodi obuku policijskih službenika koji te poslove obavljaju.

Policajska pomoć u izvršenjima

Član 3.

Ako se pri izvršenju akata državnih organa i pravnih lica sa javnim ovlašćenjima osnovano očekuje otpor, policija će tim organima i licima, na njihov pisani zahtev, pružiti pomoć radi omogućavanja sprovođenja izvršenja.

Polijski službenici

Član 4.

Polijske poslove obavljaju polijski službenici.

Polijski službenici u Ministarstvu jesu:

1) uniformisani i neuniformisani zaposleni koji primenjuju polijska ovlašćenja (u daljem tekstu: ovlašćena službena lica);

2) zaposleni na posebnim ili određenim dužnostima čiji su poslovi u neposrednoj vezi sa polijskim poslovima i obuhvataju poslove protivpožarne zaštite, izdavanja oružja, posebne registracije i izdavanje dozvola, izdavanja i evidencije poverljivih identifikacionih dokumenata, krivičnih evidencija i drugih posebnih evidencija, kao i druge poslove koji imaju bezbednosni i poverljivi karakter i koje ministar unutrašnjih poslova (u daljem tekstu: ministar), može ovlastiti da obavljaju određene polijske poslove.

Polijski službenici iz stava 2. ovog člana su zaposleni koji rade na poslovima na kojima opasnost po život i zdravlje, odgovornost i težina, priroda i posebni uslovi rada bitno utiču na smanjenje radne sposobnosti.

Radna mesta polijskih službenika utvrđuje ministar, aktom o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta u Ministarstvu.

U skladu sa zakonom, polijski službenici odgovorni su za vršenje dužnosti i propuste u svom radu.

Informisanje o radu policije

Član 5.

Policija je dužna da objektivno informiše javnost o svojim aktivnostima, ne otkrivajući poverljive informacije. U odnosima sa sredstvima javnog informisanja policija postupa u skladu sa zakonom i prema profesionalnim smernicama koje uputstvom daje ministar.

Policija neposredno informiše pojedince i pravna lica o pitanjima iz svog delokruga za čije rešavanje postoji njihov osnovan interes.

Informacije iz stava 2. ovog člana daje rukovodilac nadležne polijske uprave ili drugo lice koje ministar za to ovlasti.

Davanje informacija iz stava 2. ovog člana uskratiće se ili odložiti ako se radi o poverljivim podacima i informacijama ili ako bi se davanjem informacija moglo narušiti nečije pravo na pravično suđenje ili uticati na ishod drugog sudskog postupka.

Saradnja policije

Član 6.

Policija saraduje sa organima teritorijalne autonomije i lokalne samouprave na preduzimanju mera radi ostvarivanja bezbednosti ljudi i imovine.

Policija saraduje i sa drugim organima i ustanovama, nevladinim i drugim organizacijama, manjinskim i drugim organizovanim grupama i samoorganizovanim pojedincima radi razvijanja partnerstva u sprečavanju ili otkrivanju delikata i njihovih učinilaca i ostvarivanja drugih bezbednosnih ciljeva.

Policija ostvaruje saradnju, u skladu sa zakonom, drugim propisom i prema profesionalnim smernicama koje uputstvom daje ministar.

Ministarstvo

Član 7.

Ministarstvo radi stvaranja uslova za rad policije:

- 1) utvrđuje razvojne, organizacione, kadrovske i druge osnovne smernice za rad policije i donosi strateški plan policije;
- 2) priprema godišnje finansijske planove potreba policije, nadzire njihovo izvršavanje i kontroliše finansijsko poslovanje policije;
- 3) organizuje i vrši internu kontrolu načina korišćenja budžetskih sredstava i upravljanja državnom imovinom, u skladu sa zakonom;
- 4) izvršava zadatke iz okvira investicione delatnosti i investicionog održavanja sredstava koja upotrebljava policija i sačinjava planove nabavki;
- 5) donosi i sprovodi planove o izgradnji i korišćenju informacionog sistema;
- 6) donosi i sprovodi planove o izgradnji i korišćenju radiokomunikacionog i telekomunikacionog sistema, kao i bezbednosno-zaštitnog kriptološkog sistema;
- 7) usmerava i nadzire obavljanje poslova policije;
- 8) utvrđuje standarde za opremu i materijalno-tehnička sredstva;
- 9) utvrđuje potrebe i nabavlja tehnička sredstva;
- 10) podržava lokalnu saradnju i odgovornost;
- 11) organizuje međunarodnu saradnju;
- 12) obavlja utvrđene poslove koji se odnose na bezbednosno-policijsku i nastavno-naučnu aktivnost;
- 13) organizuje i sprovodi unutrašnju kontrolu policije, uzimajući u obzir i stavove javnog mnjenja o policiji;
- 14) obezbeđuje uslove za prevenciju mučenja, nečovečnih ili ponižavajućih postupaka i kontrolu odnosa prema licima lišenim slobode;
- 15) obezbeđuje saradnju sa organima i telima koji su zakonom ovlašćeni za spoljašnju kontrolu policije;
- 16) obezbeđuje zdravstvenu zaštitu, u skladu sa zakonom;
- 17) izvršava druge zadatke, u skladu sa zakonom.

Za obavljanje pojedinih poslova iz stava 1. ovog člana u Ministarstvu se obrazuju sektori kojima rukovode pomoćnici ministra, postavljeni u skladu sa zakonom.

Ministarstvo obezbeđuje organizacione pretpostavke za operativnu nezavisnost policije od drugih državnih organa u obavljanju policijskih poslova i drugih zakonom određenih poslova za koje je policija odgovorna.

Ministarstvo obezbeđuje i druge organizacione pretpostavke za rad policije, a naročito za jačanje poverenja između javnosti i policije kao službe na raspolaganju javnosti, za razvoj profesionalizma u policiji i za sprečavanje i suzbijanje korupcije u policiji.

Ministar

Član 8.

Ministar može da zahteva izveštaje, podatke i druga dokumenta u vezi sa radom policije. Predstavnik policije ministru, redovno i na njegov poseban zahtev, podnosi izveštaje o radu policije i o svim pojedinačnim pitanjima iz delokruga policije.

Ministar daje policiji smernice i obavezna uputstva za rad, uz puno poštovanje operativne nezavisnosti policije. Ministar može naložiti policiji da u okviru svoje nadležnosti izvrši određene zadatke i preduzme određene mere i da mu o tome podnese izveštaj.

Nadležnosti ministra za policijska postupanja iz stava 2. ovog člana važe do trenutka kada javni tužilac bude obavešten o krivičnom delu i preuzme upravljanje nad policijskim postupanjem u prekrivičnom postupku.

Izveštavanje Narodne skupštine

Član 9.

Ministar podnosi jedanput godišnje, a po zahtevu Narodne skupštine ili ukazanoj potrebi i češće, Narodnoj skupštini izveštaj o radu Ministarstva i stanju bezbednosti u Republici Srbiji, a radnom telu Narodne skupštine nadležnom za bezbednost, na njegov zahtev, i izveštaje o pitanjima iz njegovog delokruga.

II. POLICIJSKI POSLOVI

Pojam i vrste policijskih poslova

Član 10.

Policijski poslovi, u smislu ovog zakona, jesu:

- 1) bezbednosna zaštita života, prava, sloboda i ličnog integriteta lica, kao i podrška vladavini prava;
- 2) bezbednosna zaštita imovine;
- 3) sprečavanje, otkrivanje i rasvetljavanje krivičnih dela, prekršaja i drugih delikata (u daljem tekstu: krivična dela i prekršaji), drugi vidovi borbe protiv kriminala i otklanjanje njegovih organizovanih i drugih oblika;

4) otkrivanje i hvatanje izvršilaca krivičnih dela i prekršaja i drugih lica za kojima se traga i njihovo privođenje nadležnim organima;

5) održavanje javnog reda, pružanje pomoći u slučaju opasnosti i pružanje druge bezbednosne pomoći onima kojima je neophodna;

6) regulisanje, kontrola, pružanje pomoći i nadzor u saobraćaju na putevima;

7) obezbeđivanje određenih javnih skupova, ličnosti, organa, objekata i prostora;

8) nadzor i obezbeđivanje državne granice, kontrola prelaženja državne granice, sprovođenje režima u graničnom pojasu i utvrđivanje i rešavanje graničnih incidenata i drugih povreda državne granice;

9) izvršavanje zadataka utvrđenih propisima o strancima;

10) izvršavanje drugih zadataka utvrđenih zakonom i podzakonskim aktom donetim na osnovu ovlašćenja iz zakona.

Ministar propisuje način obavljanja policijskih poslova i daje uputstva i obavezne instrukcije za njihovo obavljanje. Propisi moraju biti saglasni sa zakonom, a uputstva i obavezne instrukcije sa propisima.

Cilj, način i načela obavljanja policijskih poslova

Član 11.

Policijski poslovi obavljaju se sa ciljem i na način da se svakom obezbedi jednaka zaštita bezbednosti, prava i sloboda, primeni zakon i podrži vladavina prava.

Obavljanje policijskih poslova zasniva se na načelima profesionalizma, saradnje, zakonitosti u radu i srazmernosti u primeni policijskih ovlašćenja, kao i na principu supsidijarnosti, odnosno rada sa najmanjim štetnim posledicama.

U obavljanju policijskih poslova mogu se primenjivati samo mere prinude, odnosno upotrebljavati samo sredstva prinude koja su predviđena zakonom i kojima se najprofesionalniji rezultat postiže bez nepotrebnih štetnih posledica ili gubljenja vremena.

Nacionalni i međunarodni standardi policijskog postupanja

Član 12.

U obavljanju policijskih poslova policija se pridržava nacionalnih standarda policijskog postupanja, zahteva utvrđenih zakonima i drugim propisima i aktima Republike Srbije, kao i međunarodnim ugovorima i konvencijama koje je usvojila Republika Srbija.

Pri obavljanju policijskih poslova, u skladu sa stavom 1. ovog člana, policija se pridržava i međunarodnih standarda policijskog postupanja, a naročito zahteva utvrđenih međunarodnim aktima koji se odnose na: dužnost služenja

ljudima; poštovanje zakonitosti i suzbijanje nezakonitosti; ostvarivanje ljudskih prava; nediskriminaciju pri izvršavanju policijskih zadataka; ograničenost i uzdržanost u upotrebi sredstava prinude; zabranu mučenja i primene nečovečnih i ponižavajućih postupaka; pružanje pomoći nastradalim licima; obavezu zaštite poverljivih podataka; obavezu odbijanja nezakonitih naređenja i otpor podmićivanju, korupciji.

Policija preduzima mere radi ostvarivanja najviših standarda iz st. 1. i 2. ovog člana.

Policija obezbeđuje da postupanje policijskih službenika u praksi ne bude ispod, niti u suprotnosti sa evropskim standardima policijskog postupanja.

Policija ima svoj kodeks etike koji donosi Vlada.

Obaveze policijskih službenika

Član 13.

Policijski službenici u svako doba preduzimaju neophodne radnje radi zaštite života i lične bezbednosti ljudi i imovine.

Policijski službenik u obavljanju svojih poslova služi zajednici i štiti sva lica od nezakonitih delovanja, obavezan je da uvek postupa profesionalno, odgovorno i humano i da poštuje ljudsko dostojanstvo, ugled i čast svakog lica i druga njegova prava i slobode.

Policijski službenik, neposredno nadređenom službeniku, u pisanom obliku dostavlja saznanja do kojih je došao obavljanjem policijskih poslova, primenom policijskih ovlašćenja ili na drugi način.

Pripreme za rad u slučaju vanrednog ili ratnog stanja

Član 14.

Policija, u skladu sa svojim delokrugom utvrđenim zakonom, vrši pripreme za delovanje za vreme vanrednog ili ratnog stanja.

Za vreme vanrednog ili ratnog stanja policija zadatke iz svog delokruga izvršava tako što nastalim promenama prilagođava svoju organizaciju, oblike i metode rada, u skladu sa zakonom i aktima donetim radi otklanjanja vanrednog, odnosno ratnog stanja.

Upotrebu materijalno-tehničkih sredstava, infrastrukture, zemljišta i objekata policije za vreme vanrednog ili ratnog stanja planira policija.

Za izvršavanje određenih zadataka policije za vreme vanrednog ili ratnog stanja mogu da se raspoređuju i sredstva i oprema pribavljeni po osnovu materijalne obaveze.

Svoje pripreme i zadatke za ratno stanje policija usklađuje sa ministarstvom nadležnim za odbranu.

Posebne mere za obezbeđivanje javnog reda

Član 15.

Ako Vlada Republike Srbije (u daljem tekstu: Vlada) oceni da drukčije nije moguće obezbediti javni red ili zaštititi zdravlje i živote ljudi, može da naloži ministru da naredbom:

- 1) ograniči ili zabrani kretanje na određenim objektima, određenim područjima ili na javnim mestima;
- 2) zabrani nastanjivanje na određenom području ili napuštanje određenog područja;
- 3) naloži evakuaciju - napuštanje određenog područja ili objekta.

Mere iz stava 1. ovog člana moraju biti oročene, a mogu da traju dok traju razlozi zbog kojih su određene.

Postupak pružanja pomoći u izvršenjima

Član 16.

Pomoć u sprovođenju izvršenja iz člana 3. ovog zakona policija pruža na osnovu pisanog zahteva nadležnog organa ili pravnog lica sa javnim ovlašćenjima koji se podnosi nadležnoj organizacionoj jedinici policije najmanje tri dana pre dana određenog za izvršenje akta. U zahtevu za pružanje pomoći moraju biti navedeni razlozi zbog kojih je potrebna pomoć policije, a uz zahtev se prilaže kopija akta koji treba izvršiti, sa potvrdom izvršnosti.

U hitnim slučajevima, zahtev iz stava 1. ovog člana može se podneti i usmeno, uz dostavljanje pisanog zahteva u roku od 48 časova.

Načelnik policijske uprave, odnosno komandir policijske stanice odlučuje o angažovanju policije i o obimu i načinu pružanja pomoći u sprovođenju izvršenja i o tome blagovremeno obaveštava podnosioca zahteva.

Pre početka sprovođenja izvršenja akta, policija je dužna da upozori izvršenika ili druga prisutna lica da će upotrebiti sredstva prinude protiv njih ako budu ometala ili sprečavala izvršenje.

Saradnja sa organima teritorijalne autonomije i lokalne samouprave

Član 17.

U skladu sa članom 6. ovog zakona, skupština, odnosno izvršni organ teritorijalne autonomije i lokalne samouprave:

- 1) razmatra stanje bezbednosti u pokrajini, odnosno gradu i opštini;
- 2) zauzima stavove o prioritetima za bezbednost ljudi i imovine u pokrajini, odnosno gradu i opštini i, s tim u vezi, podnosi predloge rukovodiocu nadležne organizacione jedinice policije.

Rukovodilac nadležne organizacione jedinice policije, u saradnji sa organima iz stava 1. ovog člana, obezbeđuje informisanje o stanju bezbednosti i vodi računa o zastupljenosti u saradnji pripadnika nacionalnih manjina i različitih etničkih, kulturnih, verskih i drugih grupa sa područja organizacione jedinice policije.

Rukovodilac nadležne organizacione jedinice policije je dužan da pri odlučivanju razmotri i uzme u obzir i stavove o prioritetima za bezbednost ljudi i imovine, koje zauzmu organi iz stava 1. ovog člana.

Mogućnost za poboljšanje uslova rada policije

Član 18.

Organi iz člana 17. ovog zakona i drugi nedržavni subjekti i pravna lica svojim sredstvima, preko nadležne organizacione jedinice Ministarstva, mogu učestvovati u poboljšavanju uslova rada organizacionih jedinica policije i u realizaciji pojedinih programa od značaja za bezbednost ljudi i imovine na određenom području, u skladu sa zakonom.

Međunarodna saradnja i angažovanje

Član 19.

Ministarstvo ostvaruje međunarodnu saradnju na nivou ministara, određenih predstavnika ministarstava i organizuje međunarodnu saradnju za potrebe policije.

Policija na operativnom nivou saraduje sa inostranim i međunarodnim policijskim službama, u skladu sa međunarodnim ugovorima i principom uzajamnosti.

U okviru saradnje iz stava 2. ovog člana policija može da, na utvrđeni način, razmenjuje podatke i obaveštenja, preduzima zajednički utvrđene mere protiv terorizma, organizovanog kriminala, ilegalnih migracija i drugih oblika međunarodnog kriminala i narušavanja bezbednosti granice, kao i da obavlja određene policijske poslove u inostranstvu, u saradnji sa policijama drugih država.

Na zahtev međunarodnih organizacija ili na osnovu međudržavnih sporazuma čija je članica ili potpisnica Republika Srbija, odnosno Srbija i Crna Gora, policija može u inostranstvu da učestvuje u izvršavanju policijskih ili drugih mirnodopskih zadataka.

O upotrebi policije za izvršavanje zadataka iz stava 4. ovog člana odlučuje Vlada, na predlog ministra.

III. ORGANIZACIJA POLICIJE

Direkcija policije

Član 20.

U sastavu Direkcije policije su organizacione jedinice u sedištu, policijska uprava za grad Beograd i područne policijske uprave (u daljem tekstu: područne policijske uprave) i policijske stanice.

Za obavljanje policijskih poslova u sedištu Direkcije policije obrazuju se uprave, u sedištu policijske uprave za grad Beograd obrazuju se uprave i policijske stanice u opštinama, u sedištu područne policijske uprave obrazuju se odeljenja i van sedišta - policijske stanice u opštinama.

Za rad organizacionih jedinica kojima rukovode i za svoj rad odgovorni su:

1) direktoru policije - načelnici uprava u sedištu Direkcije policije, načelnik policijske uprave za grad Beograd i načelnici područnih policijskih uprava;

2) načelniku policijske uprave za grad Beograd - načelnici uprava u njenom sedištu i komandiri policijskih stanica u opštinama;

3) načelniku područne policijske uprave - načelnici odeljenja u njenom sedištu i komandiri policijskih stanica u opštinama.

Organizacione jedinice u sedištu obrazuju se tako da su po linijskom principu radno povezane sa odgovarajućim organizacionim jedinicama i poslovima područnih policijskih uprava i stanica ili tako da poslove iz svog delokruga obavljaju na čitavom području na kojem je nadležno Ministarstvo.

Direkcijom policije rukovodi direktor policije.

Organizacionim jedinicama u sedištu i područnim policijskim upravama rukovode načelnici uprava, a policijskim stanicama - komandiri.

Angažovanje specijalnih jedinica policije za posebne bezbednosne zadatke može se vršiti samo uz prethodno odobrenje ministra.

Predlog za angažovanje sadrži plan i procenu.

Poslovi Direkcije i imenovanje i razrešenje direktora policije

Član 21.

Direkcija policije na teritoriji Republike:

1) prati i analizira stanje bezbednosti, a naročito pojave koje pogoduju nastajanju i razvoju kriminaliteta;

2) usklađuje, usmerava i kontroliše rad područnih policijskih uprava;

3) neposredno učestvuje u obavljanju određenih složenijih poslova iz delokruga područnih policijskih uprava;

4) obezbeđuje sprovođenje međunarodnih ugovora o policijskoj saradnji i drugih međunarodnih akata za koje je nadležna;

5) organizuje i sprovodi kriminalistička veštačenja;

6) stvara potrebne uslove za održavanje i podizanje osposobljenosti i spremnosti policije za delovanje u vanrednim uslovima;

7) u policijskim poslovima doprinosi bezbednosno-policijskoj i nastavno-naučnoj aktivnosti.

Pojedine poslove iz stava 1. ovog člana obavljaju organizacione jedinice u sedištu, u skladu sa svojim delokrugom utvrđenim aktom iz člana 4. stav 4. ovog zakona.

Direktora policije postavlja Vlada na pet godina, na predlog ministra, po sprovedenom konkursu i na način predviđen propisima o radnim odnosima koji važe za Ministarstvo.

Direktor policije može biti lice koje ispunjava opšte uslove za rad u državnim organima predviđene zakonom, posebne uslove za rad na poslovima policijskog službenika iz člana 110. stav 1. tač. 2) do 6) ovog zakona, ima visoku školsku spremu, ima najmanje 15 godina efektivnog radnog staža na policijskim poslovima i ispunjava uslove radnog mesta predviđene za direktora policije. Kad više kandidata ispunjava predviđene uslove, prednost će imati kandidat koji ima najbolje rezultate rada u obavljanju policijskih poslova.

Utvrđivanje područnih policijskih uprava i policijskih stanica

Član 22.

Vlada uredbom o načelima za unutrašnje uređenje Ministarstva utvrđuje područne policijske uprave i policijske stanice, njihova područja i sedišta.

Unutrašnje organizacione jedinice za koordinaciju rada

Član 23.

Radi obavljanja poslova policije u skladu sa osobenim svojstvima određenih područja, uredbom iz člana 22. ovog zakona mogu se utvrditi i unutrašnje organizacione jedinice za koordinaciju rada policijskih uprava i policijskih stanica na ovim područjima. Uredbom se utvrđuju područja i sedišta unutrašnjih organizacionih jedinica za koordinaciju.

Delokrug i organizaciju unutrašnjih organizacionih jedinica iz stava 1. ovog člana utvrđuje ministar.

Ministar, po pribavljenom mišljenju direktora policije, imenuje i razrešava policijskog službenika - rukovodioca unutrašnje organizacione jedinice iz st. 1. i 2. ovog člana.

Područna policijska uprava

Član 24.

Poslovi područne policijske uprave su da:

1) na području opštine u kojoj je njeno sedište neposredno obavlja policijske i druge poslove i ostvaruje lokalnu saradnju;

2) na području za koje je obrazovana prati i analizira stanje bezbednosti, koordinira i kontroliše rad policijskih stanica i obezbeđuje ostvarivanje lokalne saradnje i odgovornosti;

3) učestvuje po potrebi u obavljanju poslova iz delokruga policijskih stanica;

4) preduzima mere obezbeđenja određenih lica i objekata;

5) obavlja druge poslove utvrđene posebnim propisima i drugim aktima.

Ministar, po pribavljenom mišljenju direktora policije, imenuje i razrešava policijskog službenika - načelnika područne policijske uprave.

Policijska stanica

Član 25.

Poslovi policijske stanice su da neposredno obavlja policijske i druge poslove i ostvaruje lokalnu saradnju na području za koje je obrazovana u sastavu područne policijske uprave.

Direktor policije, po ovlašćenju ministra i pribavljenom mišljenju načelnika područne policijske uprave, imenuje i razrešava policijskog službenika - komandira policijske stanice.

Mogućnost preuzimanja i privremenog obavljanja poslova

Član 26.

Direkcija policije može od područne policijske uprave, a područna policijska uprava može od policijske stanice da preuzme neposredno izvršavanje pojedinih zadataka ili vrste poslova kada oceni da je to potrebno.

Za privremeno obavljanje određenih poslova ili za izvršavanje pojedinih zadataka policije direktor policije može da obrazuje odgovarajuća radna tela i utvrdi njihove zadatke, ovlašćenja i način rada.

Vozila, plovila, naoružanje i oprema policije

Član 27.

Radi obavljanja zakonom utvrđenih poslova policija upotrebljava vozila, plovila, naoružanje i posebnu opremu.

Boju, oznake vozila i plovila i naoružanje policije utvrđuje Vlada.

Objekti policije

Član 28.

Ministar, na predlog direktora policije, utvrđuje objekte i područje objekata koje upotrebljava policija i od posebnog su značaja za obavljanje poslova policije, i propisuje mere za njihovo obezbeđivanje.

Područje objekta iz stava 1. ovog člana je funkcionalno obrađeno ili neobrađeno zemljište policijskog objekta koje je od posebnog značaja za obavljanje poslova policije i potrebno za upotrebu samog objekta.

Posebne mere zaštite ljudstva, sredstava i opreme policije

Član 29.

Radi zaštite bezbednosti policijskih službenika, obezbeđivanja tehničkih sredstava i opreme, policija sprovodi posebne mere.

Vrste i način sprovođenja mera iz stava 1. ovog člana propisuje ministar na predlog direktora policije.

IV. POLICIJSKA OVLAŠĆENJA

1. Vrste, principi i opšti uslovi za primenu policijskih ovlašćenja

Vrste policijskih ovlašćenja

Član 30.

U obavljanju policijskih poslova ovlašćena službena lica imaju policijska ovlašćenja utvrđena ovim i drugim zakonom.

Policijska ovlašćenja utvrđena ovim zakonom su:

- 1) upozorenje i naređenje;
- 2) provera i utvrđivanje identiteta lica i identifikacija predmeta;
- 3) pozivanje;
- 4) dovođenje;
- 5) zadržavanje lica i privremeno ograničenje slobode kretanja;
- 6) traženje obaveštenja;
- 7) privremeno oduzimanje predmeta;
- 8) pregled prostora, objekata i dokumentacije i protiv-teroristički pregled;
- 9) zaustavljanje i pregledanje lica, predmeta i saobraćajnih sredstava;
- 10) obezbeđenje i pregled mesta događaja;

- 11) upotreba tuđeg saobraćajnog sredstva i sredstva veze;
- 12) prijem prijava o učinjenom krivičnom delu;
- 13) javno raspisivanje nagrade;
- 14) snimanje na javnim mestima;
- 15) poligrafsko testiranje;
- 16) policijsko opažanje (opserviranje);
- 17) traganje za licima i predmetima;
- 18) zaštita žrtava krivičnih dela i drugih lica;
- 19) prikupljanje, obrada i korišćenje ličnih podataka;
- 20) mere ciljane potrage;
- 21) upotreba sredstava prinude.

Uslovi za primenu policijskih ovlašćenja

Član 31.

Policijska ovlašćenja primenjuje ovlašćeno službeno lice, u skladu sa aktom iz člana 4. stav 4. ovog zakona.

Pre primene policijskog ovlašćenja ovlašćeno službeno lice dužno je da se uveri da su ispunjeni svi zakonski uslovi za primenu ovlašćenja i odgovorno je za tu procenu.

Ovlašćeno službeno lice primenjuje policijska ovlašćenja po sopstvenoj inicijativi, po naređenju nadređenog službenika i po nalogu nadležnog organa izdatom u skladu sa drugim zakonom.

Kad je nadređeni službenik prisutan, policijska ovlašćenja primenjuju se po njegovom naređenju, izuzev ako nema vremena da se čeka na to naređenje i mora se bez odlaganja postupiti po sopstvenoj inicijativi.

Prilikom primene policijskih ovlašćenja ovlašćeno službeno lice postupa u skladu sa zakonom i drugim propisom i poštuje standarde postavljene Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, Osnovnim principima UN o upotrebi sile i vatrenog oružja od strane službenih lica koja sprovode zakon, Evropskim kodeksom policijske etike i drugim međunarodnim aktima koji se odnose na policiju.

Na način utvrđen zakonom, ako je to u datoj situaciji moguće i ne bi ugrozilo izvršenje policijskog zadatka, lice prema kome se primenjuje policijsko ovlašćenje ima pravo da bude upoznato sa razlozima za to, da ukaže na okolnosti koje smatra bitnim s tim u vezi, da bude upoznato sa identitetom ovlašćenog službenog lica, koje se legitimiše, i da traži prisustvo lica koje uživa njegovo poverenje.

Službena značka, legitimacija, uniforma i oznake

Član 32.

Radi obavljanja policijskih poslova, Ministarstvo ovlaštenim službenim licima izdaje službenu značku i službenu legitimaciju, a policijskim službenicima iz člana 4. stav 2. tačka 2) ovog zakona službenu legitimaciju.

Uniformisano ovlašćeno službeno lice na propisan način nosi uniformu sa oznakama kada obavlja poslove održavanja javnog reda, regulisanja i kontrole saobraćaja, nadzora i obezbeđivanja državne granice ili obavlja druge poslove prema propisima o načinu postupanja policije.

Poslovi iz stava 2. ovog člana mogu se, po nalogu nadređenog policijskog službenika, obavljati i bez uniforme.

Uniformu policijskog službenika, na propisan način, mogu na državnim priredbama i svečanostima, stručnim i skupovima veterana i na sahranama aktivnih i penzionisanih službenika policije, da nose i penzionisani policijski službenici.

Službeno oružje i sredstva prinude

Član 33.

Ovlašćeno službeno lice ima pravo i dužnost da nosi službeno oružje i municiju, a policijski službenik iz člana 4. stav 2. tačka 2) ovog zakona može da nosi oružje ako je to određeno u službenoj legitimaciji.

Oružje i municiju, kao i druga sredstva prinude, ovlašćeno službeno lice upotrebljava pod uslovima utvrđenim ovim zakonom.

Predstavljanje pre primene ovlašćenja

Član 34.

Ovlašćeno službeno lice se, pre početka primene policijskog ovlašćenja, predstavlja pokazivanjem službene značke i službene legitimacije licu prema kome primenjuje ovlašćenje.

Izuzetno, ovlašćeno službeno lice neće se predstaviti na način iz stava 1. ovog člana ako okolnosti primene policijskog ovlašćenja u konkretnom slučaju ukazuju da bi to moglo ugroziti postizanje zakonitog cilja. U tom slučaju ovlašćeno službeno lice će, tokom primene policijskog ovlašćenja, na svoje svojstvo upozoriti rečju: "Policija".

Po prestanku okolnosti iz stava 2. ovog člana ovlašćeno službeno lice će se predstaviti na način iz stava 1. ovog člana.

***Nepristrasnost, nediskriminacija, humanost, poštovanje
ljudskih prava i omogućavanje medicinske pomoći***

Član 35.

Ovlašćeno službeno lice u primeni policijskih ovlašćenja postupava nepristrasno, pružajući svakome jednaku zakonsku zaštitu i postupajući bez diskriminacije lica po bilo kojem osnovu.

U primeni policijskih ovlašćenja ovlašćeno službeno lice postupava humano i poštuje dostojanstvo, ugled i čast svakog lica i druga osnovna prava i slobode čoveka dajući prednost pravima ugroženog u odnosu na ista prava lica koje ta prava ugrožava i vodeći računa o pravima trećih lica.

Ovlašćeno službeno lice prilikom primene policijskih ovlašćenja će, na zahtev lica prema kome se ovlašćenje primenjuje, omogućiti pružanje medicinske pomoći od strane zdravstvene ustanove.

Princip srazmernosti

Član 36.

Primena policijskog ovlašćenja mora biti srazmerna potrebi zbog koje se preduzima.

Primena policijskog ovlašćenja ne sme izazvati veće štetne posledice od onih koje bi nastupile da policijsko ovlašćenje nije primenjeno.

Između više policijskih ovlašćenja primeniće se ono kojim se zadatak može izvršiti sa najmanje štetnih posledica i gubljenja vremena.

Prilikom primene sredstava prinude nastojaće se da njihova upotreba bude postupna, odnosno od najlakšeg prema težem sredstvu prinude i, u svakom slučaju, uz minimum neophodne sile.

Primena ovlašćenja prema vojnim licima

Član 37.

Ovlašćenja utvrđena ovim zakonom ovlašćeno službeno lice primenjuje i prema vojnim licima, ako posebnim propisom nije određeno da se ova ovlašćenja primenjuju na drugi način ili da se ne primenjuju.

O postupanju iz stava 1. ovog člana ovlašćeno službeno lice odmah obaveštava vojnu policiju.

Primena ovlašćenja prema maloletnim i mlađim punoletnim licima

Član 38.

Policijska ovlašćenja prema maloletnim licima, mlađim punoletnim licima i u predmetima krivičnogprave zaštite dece i maloletnika primenjuju ovlašćena službena lica posebno osposobljena za rad sa maloletnicima.

Izuzetno, policijska ovlašćenja primeniće drugo ovlašćeno službeno lice ako zbog okolnosti slučaja ne može da postupa ovlašćeno službeno lice posebno osposobljeno za rad sa maloletnicima.

Policijska ovlašćenja prema maloletnom licu primenjuju se u prisustvu roditelja ili staratelja tog lica, odnosno, u slučaju da su nedostupni, u prisustvu predstavnika organa starateljstva, izuzev kad zbog posebnih okolnosti ili neodložnosti postupanja to nije moguće.

Prisustvo predstavnika organa starateljstva umesto roditelja može da se obezbedi, ako je moguće, i u slučajevima kada bi prisustvo roditelja bilo štetno za maloletnika u slučajevima nasilja u porodici i sličnim, ili bi ih toliko iritiralo da bi u velikoj meri ugrozilo izvršenje policijskog zadatka.

Kad prisustvo organa starateljstva u smislu st. 3. i 4. ovog člana nije moguće obezbediti, obezbediće se prisustvo drugog poslovno sposobnog lica sa iskustvom u radu sa maloletnicima, koje nije zaposleno u policiji ili umešano u slučaj.

2. Uslovi i način primene pojedinih policijskih ovlašćenja

2.1. Upozorenje i naređenje

Uslovi za primenu upozorenja

Član 39.

Ovlašćeno službeno lice upozoriće lice koje svojim ponašanjem, delovanjem ili propuštanjem određene radnje može da dovede u opasnost svoju bezbednost ili bezbednost drugog lica ili bezbednost imovine, da naruši javni red ili da ugrozi bezbednost saobraćaja na putevima ili kad se osnovano očekuje da bi to lice moglo da učini ili da izazove drugo lice da učini krivično delo ili prekršaj.

Uslovi za primenu naređenja

Član 40.

Naređenje se može primeniti samo u odnosu na ponašanja, odnosno delatnosti i činjenja od kojih neposredno zavisi uspešno izvršavanje policijskih zadataka.

Naređenja se primenjuju radi:

- 1) otklanjanja opasnosti za život i ličnu bezbednost ljudi;
- 2) otklanjanja opasnosti za imovinu;
- 3) sprečavanja izvršavanja krivičnih dela i prekršaja, hvatanja njihovih učinilaca i pronalaženja i obezbeđenja tragova tih dela koji mogu poslužiti kao dokaz;
- 4) održavanja javnog reda ili uspostavljanja narušenog javnog reda;
- 5) bezbednosti saobraćaja na putevima;

6) zaprečavanja pristupa ili zadržavanja na prostoru ili objektu gde to nije dozvoljeno;

7) sprečavanja i otklanjanja posledica u slučaju opšte opasnosti prouzrokovane elementarnim nepogodama, epidemijama ili drugih oblika ugrožavanja opšte bezbednosti;

8) sprečavanja ugrožavanja bezbednosti ljudi i imovine u drugim slučajevima utvrđenim zakonom.

Način primene upozorenja i naređenja

Član 41.

Upozorenja i naređenja daju se usmeno, pisano ili na drugi pogodan način, svetlosnim i zvučnim signalima, rukom i slično, s tim da njihovo značenje bude jasno izraženo.

2.2. Provera i utvrđivanje identiteta lica i identifikacija predmeta

Uslovi za proveru identiteta lica

Član 42.

Provera identiteta lica primeniće se prema licu:

1) koje treba uhvatiti, dovesti, zadržati ili uputiti nadležnom državnom organu;

2) od kojeg pretil opasnost koja zahteva policijsko postupanje;

3) nad kojim se obavlja pregled ili pretresanje ili se preduzimaju druge zakonom propisane mere i radnje;

4) koje se zatekne u tuđem stanu, objektu i drugim prostorijama ili u prevoznom sredstvu koje se pregleda i pretresa, ako je provera identiteta potrebna;

5) koje se zatekne na prostoru ili u objektu u kojem je privremeno ograničena sloboda kretanja, ako je provera identiteta potrebna;

6) koje prijavljuje izvršenje krivičnog dela ili prekršaja ili učinioce tih dela, odnosno pruža obaveštenja od interesa za rad policije;

7) koje svojim ponašanjem izaziva sumnju da je učinilac krivičnog dela ili prekršaja ili da ga namerava učiniti ili po svom fizičkom izgledu liči na lice za kojim se traga;

8) koje se zatekne na mestu izvršenja krivičnog dela ili prekršaja;

9) koje se nalazi na mestu na kojem je iz bezbednosnih razloga neophodno utvrditi identitet svih lica ili pretežnog broja lica;

10) na opravdan zahtev službenih lica organa državne uprave, pravnih ili fizičkih lica.

Opravdanim zahtevom iz stava 1. tačka 10) ovog člana smatra se zahtev iz kojeg je vidljivo da su službenim licima takvi podaci neophodni za zakonito postupanje ili da je fizičkim licima povređeno neko pravo.

Ovlašćeno službeno lice dužno je da upozna lice sa razlogom provere njegovog identiteta.

Način provere identiteta lica

Član 43.

Provera identiteta lica vrši se uvidom u ličnu kartu ili drugu javnu ispravu sa fotografijom.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, provera identiteta može biti izvršena na osnovu izjave lica čiji je identitet proveren.

Licu bez lične karte, po utvrđivanju identiteta i prava na ličnu kartu, izdaće se lična karta u propisanom postupku.

Utvrđivanje identiteta lica

Član 44.

Utvrđivanje identiteta lica primeniće se prema licu koje nema kod sebe ispravu iz člana 43. stav 1. ovog zakona ili kad se sumnja u verodostojnost takve isprave.

Identitet se utvrđuje korišćenjem podataka iz evidencija, primenom metoda i upotrebom sredstava kriminalističke taktike i tehnike, medicinskim ili drugim odgovarajućim veštačenjima.

U cilju utvrđivanja identiteta lica policija je ovlašćena da javno objavi fotorobot, crtež, snimak ili opis lica.

Kad identitet nije moguće utvrditi na drugi način, policija je ovlašćena da objavi fotografiju lica koje o sebi ne može dati podatke, odnosno fotografiju nepoznatog leša.

Identifikacija predmeta

Član 45.

Identifikacija predmeta primenjuje se kada je u postupku potrebno da se utvrde i provere obeležja i svojstva predmeta, kao i odnos između lica ili događaja i predmeta.

Direkcija policije je ovlašćena da javno objavi fotografiju, crtež, snimak ili opis predmeta ako je to od značaja za uspešno vođenje postupka identifikacije predmeta.

2.3. Pozivanje

Uslovi i način pozivanja na razgovor

Član 46.

Lice za koje se osnovano pretpostavlja da raspolaže obavještenjima neophodnim za obavljanje policijskih poslova iz člana 10. stav 1. tač. 1) - 4) ovog zakona može biti pozvano na razgovor.

U pozivu se mora navesti naziv, mesto i adresa organizacione jedinice Ministarstva, razlog, mesto i vreme pozivanja.

Kad je to pre upućivanja poziva poznato, poziv se, pored srpskog, sačinjava i na drugom jeziku i pismu u službenoj upotrebi kojim se lice služi. Ako ovo nije bilo poznato, na zahtev lica koje se odazvalo pozivu, sadržaj poziva saopštiće mu se na tom jeziku.

Lice koje odbije da pruži obavještenje, ne sme se ponovo pozivati iz istog razloga.

O izvršenom dostavljanju sastavlja se potvrda - dostavnica.

Vreme u kojem se lice može pozvati

Član 47.

Lice koje se nalazi u stanu može se pozivati u vremenu od 6 do 22 časa.

Izuzetno, ako postoji opasnost od odlaganja, lice od kojeg se traži obavještenje ovlašćeno službeno lice može da pozove van vremena predviđenog u stavu 1. ovog člana.

Posebni slučajevi pozivanja

Član 48.

Ovlašćeno službeno lice ovlašćeno je, izuzetno, da lice pozove usmeno ili odgovarajućim telekomunikacionim sredstvom, pri čemu je dužno da saopšti razlog pozivanja, a uz saglasnost lica može i da preveze lice do službenih prostorija.

Lica se izuzetno mogu pozivati i putem sredstava javnog obaveštavanja kada je to neophodno zbog opasnosti od odlaganja, bezbednosti postupanja ili kada se poziv upućuje većem broju lica.

Pozivanje maloletnog lica obavlja se dostavljanjem pisanog poziva preko roditelja ili staratelja.

2.4. Dovođenje

Dovođenje na osnovu pisanog naloga

Član 49.

Lice može biti dovedeno na osnovu pisane naredbe koju izda sud, odnosno naloga po zaključku o privođenju donetog u upravnom postupku (u daljem tekstu: nalog).

U smislu stava 1. ovog člana, lica se mogu dovesti u prostorije Ministarstva, drugog nadležnog organa državne uprave ili do mesta određenog nalogom.

Ovlašćeno službeno lice licu koje treba dovesti uručuje nalog iz stava 1. ovog člana pre dovođenja.

Licu za koje se osnovano sumnja da će pružiti otpor ovlašćeno službeno lice će uručiti nalog iz stava 1. ovog člana posle dovođenja.

Lice može biti dovedeno u vreme od 6 do 22 časa.

Izuzetno, kad je dovođenje neophodno radi preduzimanja policijskih poslova koji ne trpe odlaganje, lice se može dovesti i van vremena utvrđenog u stavu 5. ovog člana.

Dovođenje može biti preduzeto najranije šest časova pre određenog roka za dovođenje, ako se mora izvršiti na području policijske uprave na kojem je lice zatečeno.

Kad se dovođenje mora izvršiti van područja policijske uprave na kojem je lice zatečeno, dovođenje može trajati najduže 24 časa.

Slučajevi dovođenja bez pisanog naloga

Član 50.

Bez pisanog naloga može se dovesti lice:

- 1) čiji identitet treba utvrditi;
- 2) za kojim je raspisana poternica;
- 3) koje treba zadržati po čl. 53. i 54. ovog zakona.

Lica prema kojima se ne primenjuju odredbe o dovođenju

Član 51.

Odredbe o dovođenju ne primenjuju se prema licu čije je kretanje znatno otežano zbog bolesti, iznemoglosti ili trudnoće, kao ni prema licu za koje se opravdano pretpostavlja da bi mu se dovođenjem bitno pogoršalo zdravlje.

O činjenicama iz stava 1. ovog člana obaveštava se organ koji je izdao nalog za dovođenje.

Odredbe o dovođenju ne primenjuju se prema licu koje obavlja takve poslove koji se ne smeju prekidati sve dok mu se ne obezbedi odgovarajuća zamena.

O dovođenju iz člana 50. ovog zakona, odnosno razlozima iz st. 1. i 3. ovog člana da se odredbe o dovođenju ne primene, odlučuje neposredni starešina ovlašćenog službenog lica koje vrši dovođenje, a ako se za razloge saznalo tek na licu mesta – samo ovlašćeno službeno lice, koje o tome bez odlaganja obaveštava svog nadležnog starešinu.

Prava lica koje se dovodi

Član 52.

Ovlašćeno službeno lice će lice koje dovodi upoznati pre dovođenja o razlozima dovođenja, pravu na obaveštavanje porodice ili drugih lica, kao i o pravu na branioca.

2.5. Zadržavanje lica i privremeno ograničenje slobode kretanja

Uslovi za zadržavanje

Član 53.

Ovlašćeno službeno lice zadržaće lice koje remeti ili ugrožava javni red ako javni red nije moguće drukčije uspostaviti, odnosno ako ugrožavanje nije moguće drukčije otkloniti. Zadržavanje može da traje najduže 24 časa.

Lice koje su izručili strani organi bezbednosti i koje je potrebno predati nadležnom organu može da bude zadržano najduže 48 časova.

Zadržavanje se određuje rešenjem koje mora biti doneto i uručeno licu u roku od šest časova od privođenja u službene prostorije. Zadržano lice ima, dok traje zadržavanje, pravo na žalbu protiv rešenja o zadržavanju. O žalbi nadležni okružni sud mora da odluči u roku od 48 časova.

Žalba ne zadržava izvršenje rešenja o zadržavanju.

Zadržavanje se prekida kad prestanu razlozi zbog kojih je određeno, odnosno odlukom nadležnog suda.

Ako je zadržano vojno lice o tome se bez odlaganja obaveštava vojna policija.

Dodatna jemstva u slučaju zadržavanja

Član 54.

O zadržavanju po odredbama ovog zakona ili u primeni zakona o kontroli državne granice ili zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima, lice mora biti na svom maternjem jeziku ili jeziku koji razume obavešteno da je zadržano i o razlozima za zadržavanje i poučeno da nije obavezno ništa da izjavi, da ima pravo na

odgovarajuću pravnu pomoć advokata koga slobodno izabere i da će se na njegov zahtev o zadržavanju obavestiti njegovi najbliži.

Ako je lice iz stava 1. ovog člana stranac, mora na njegovom maternjem jeziku ili na jeziku koji razume da bude poučeno i o tome da će na njegov zahtev o zadržavanju biti obavešteno diplomatsko-konzularno predstavništvo države čiji je državljanin.

Ovlašćeno službeno lice mora da odloži sva dalja postupanja do dolaska advokata, i to najduže za dva časa od kako je licu pružena mogućnost da obavesti advokata. Ovlašćeno službeno lice može da zadrži lice ili da izvrši drugu radnju predviđenu zakonom čije bi odlaganje onemogućilo ili otežalo izvršenje zadatka.

Prihvatište za strance

Član 55.

Strancu kome nije dozvoljen ulazak u zemlju ili kome je izrečeno proterivanje ili udaljenje iz zemlje, ali ga nije moguće tako udaljiti, može da se, u skladu sa zakonom, odredi boravak pod pojačanim policijskim nadzorom u objektu određenom za te namene za vreme koje je neophodno za njegovo udaljenje iz zemlje.

Uslovi za privremeno ograničenje slobode kretanja

Član 56.

Licu se, u skladu sa zakonom, može privremeno ograničiti sloboda kretanja na određenom prostoru ili objektu radi:

- 1) sprečavanja izvršenja krivičnih dela ili prekršaja;
- 2) pronalaženja i hvatanja učinilaca krivičnih dela ili prekršaja;
- 3) pronalaženja i hvatanja lica za kojima se traga;
- 4) pronalaženja tragova i predmeta koji mogu poslužiti kao dokaz da je učinjeno krivično delo ili prekršaj.

Privremeno ograničenje slobode kretanja ne može trajati duže od ostvarenja cilja radi kojeg je ovlašćenje primenjeno. Za ograničenje duže od osam časova potrebno je odobrenje nadležnog okružnog suda.

Posebni uslovi za ograničenje slobode kretanja

Član 57.

Ovlašćeno službeno lice ovlašćeno je da privremeno ograniči slobodu kretanja i zadržavanja na određenom prostoru ili objektu i u slučajevima ugrožavanja bezbednosti izazvanog elementarnim nepogodama ili epidemijama i u drugim slučajevima ugrožavanja bezbednosti lica i imovine (bezbednosni pregled) dok takvo ugrožavanje traje.

Radi ostvarivanja ciljeva iz stava 1. ovog člana, ovlašćeno službeno lice ovlašćeno je da sprovede udaljavanje lica, evakuaciju.

Kriminalističko-taktičke radnje

Član 58.

Ovlašćenje privremenog ograničenja slobode kretanja iz člana 56. ovog zakona i ovlašćenje traganja za licima i predmetima iz člana 72. ovog zakona sprovode se kriminalističko-taktičkim radnjama koje čine potera, pregled određenih objekata i prostora, zaseda, racija i blokada saobraćajnih i drugih površina.

2.6. Traženje obaveštenja

Ciljevi i ograničenja prilikom traženja obaveštenja

Član 59.

Ovlašćeno službeno lice može tražiti obaveštenja od lica u cilju sprečavanja i otkrivanja krivičnih dela ili prekršaja, ili njihovih učinilaca.

Lice nije dužno da pruži traženo obaveštenje osim ako bi time učinio krivično delo, na šta je ovlašćeno službeno lice dužno da ga upozori.

Lice koje odbije da pruži tražena obaveštenja ne sme ponovo iz istog razloga da bude pozvano na razgovor iz člana 46. ovog zakona.

2.7. Privremeno oduzimanje predmeta

Uslovi za privremeno oduzimanje predmeta, potvrda i vođenje podataka

Član 60.

Ovlašćeno službeno lice privremeno će oduzeti predmet:

- 1) ako okolnosti slučaja ukazuju da je određeni predmet namenjen za izvršenje krivičnog dela ili prekršaja;
- 2) ako je oduzimanje predmeta neophodno za zaštitu opšte bezbednosti;
- 3) koji lice kome je oduzeta ili ograničena sloboda ima kod sebe i može da ga upotrebi za samopovređivanje, napad ili bekstvo.

O privremenom oduzimanju predmeta ovlašćeno službeno lice dužno je da izda potvrdu. Potvrda mora da sadrži podatke o privremeno oduzetom predmetu po kojima se predmet razlikuje od drugih predmeta, kao i podatke o licu od koga je predmet oduzet.

Podaci o privremeno oduzetim predmetima vode se u posebnoj evidenciji.

Čuvanje i vraćanje privremeno oduzetih predmeta

Član 61.

Kad zbog svojstva privremeno oduzetih predmeta čuvanje u prostorijama policije nije moguće ili je povezano sa značajnim teškoćama, privremeno oduzeti predmeti mogu se smestiti ili obezbediti na odgovarajući način, do donošenja odluke nadležnog organa.

Kad prestanu razlozi zbog kojih je predmet privremeno oduzet, ako drugim zakonom ili odlukom nadležnog organa nije drukčije određeno, privremeno oduzeti predmet će se vratiti licu od kojeg je oduzet, a ako je došlo do značajnog gubitka vrednosti predmeta, lice ima pravo na naknadu štete.

Lice iz stava 2. ovog člana poziva se da predmet preuzme u roku koji ne može biti kraći od mesec dana.

Prodaja privremeno oduzetih predmeta

Član 62.

Policija je ovlašćena da proda privremeno oduzete predmete ako za dalje postupanje nije nadležan sud ili drugi organ uprave kad:

1) predmetima preti opasnost od propadanja ili značajan gubitak vrednosti;

2) je čuvanje i održavanje predmeta povezano sa nesrazmerno visokim troškovima ili teškoćama.

Privremeno oduzeti predmet može biti prodat kad ga pozvano lice ne preuzme u određenom roku koji ne može biti kraći od mesec dana, a licu je bilo saopšteno da će predmet biti prodat ukoliko ga ne preuzme.

Privremeno oduzeti predmeti prodaju se na javnoj licitaciji.

Kad privremeno oduzeti predmet nije mogao biti prodat na održanoj javnoj licitaciji ili je očigledno da će troškovi licitacije biti nesrazmerni sa iznosom dobijenim prodajom ili postoji opasnost od propadanja predmeta, privremeno oduzeti predmet će se prodati u slobodnoj prodaji.

Ako se kupac ne može pronaći u roku od jedne godine, privremeno oduzeti predmet može da se upotrebi kao opšte dobro ili uništi.

Sredstva ostvarena prodajom privremeno oduzetog predmeta prihod su budžeta Republike Srbije.

2.8. Pregled prostorija, objekata i dokumentacije i protivteroristički pregled

Uslovi i način vršenja pregleda

Član 63.

Ovlašćeno službeno lice ovlašćeno je da uđe u poslovni prostor i izvrši njegov pregled i pregled dokumentacije radi:

- 1) pronalaska učinilaca krivičnih dela ili prekršaja;
- 2) postupanja po dojavu o prisutnosti eksplozivne naprave ili druge opasnosti.

Ovlašćena službena lica mogu vršiti i preventivni protivteroristički pregled prostorija, objekata, sredstava, naprava i drugih predmeta radi zaštite bezbednosti ljudi i imovine u saobraćaju, na javnim skupovima i na drugim mestima.

Protivteroristički pregled obuhvata protivdiverziona, hemijsko-bakteriološko-radiološki i drugi pregled.

Ako je moguće očekivati da bi u prostorijama, objektima ili sredstvima, odnosno na kojem od mesta iz stava 2. ovog člana moglo doći do ugrožavanja bezbednosti ljudi i imovine sumnjivim napravama ili predmetima, kao i kad do tog ugrožavanja dođe, ovlašćena službena lica mogu prostor, objekte, sredstvo, odnosno mesto, da isprazne i spreče pristup do njih i da ih neposredno ili uz upotrebu tehničkih sredstava pregledaju. U ovom slučaju ovlašćena službena lica mogu izvršiti i bezbednosni pregled.

Prilikom vršenja protivterorističkog pregleda ovlašćena službena lica mogu od nadležnog inspekcijskog organa da zahtevaju da izvrši i inspekcijski nadzor.

2.9. Zaustavljanje i pregledanje lica, predmeta i saobraćajnih sredstava

Uslovi i način zaustavljanja i pregledanja

Član 64.

Ovlašćeno službeno lice ovlašćeno je da zaustavi i izvrši pregled lica, predmeta koje lice nosi sa sobom i saobraćajnog sredstva kada je to neophodno radi pronalaska predmeta podobnih za napad ili samopovređivanje.

Prilikom zaustavljanja ovlašćeno službeno lice, pre nego što pristupi pregledu iz stava 1. ovog člana, saopšava licu da li je zaustavljeno radi vršenja pregleda zbog preventivne kontrole, zbog njegovog ili tuđeg prekršaja ili krivičnog dela ili iz drugog bezbednosnog razloga.

Pregledom lica u smislu stava 1. ovog člana, smatra se uvid u sadržaj odeće i obuće.

Pregledom saobraćajnog sredstva u smislu stava 1. ovog člana, smatra se pregled svih otvorenih i zatvorenih prostora saobraćajnog sredstva i predmeta koji se prevoze.

Pregled predmeta koje lice nosi sa sobom obuhvata pregled predmeta koji su kod lica ili u njegovoj neposrednoj blizini ili predmeta lica po čijem se nalogu u njegovoj pratnji oni prevoze.

Pregled lica mora vršiti lice istog pola, izuzev kada je neophodan hitan pregled lica radi oduzimanja oružja ili predmeta podobnih za napad ili samopovređivanje.

Prilikom pregleda ovlašćena službena lica ovlašćena su da koriste tehnička sredstva i službenog psa.

Pri preduzimanju mera iz stava 1. ovog člana ovlašćeno službeno lice ovlašćeno je da prinudno otvori zatvoreno saobraćajno sredstvo ili predmet koji lice nosi sa sobom.

Ako postoje osnovi sumnje da lice kod sebe, u saobraćajnom sredstvu ili u predmetu koji nosi sa sobom ima predmete koji mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom ili prekršajnom postupku, ovlašćeno službeno lice ovlašćeno je da zadrži lice do pribavljanja naloga za pretres, a najduže šest časova.

2.10. Obezbeđenje i pregled mesta događaja

Način postupanja ovlašćenog službenog lica

Član 65.

Kad ovlašćeno službeno lice sazna za izvršenje krivičnog dela, prekršaja ili drugog događaja povodom kojeg je potrebno neposrednim opažanjem utvrditi ili razjasniti činjenice, ovlašćeno je da obezbedi mesto događaja do dolaska službenog lica odgovarajućeg organa, pregleda mesto događaja radi pronalaženja ili obezbeđenja tragova i predmeta koji mogu poslužiti kao dokaz, pronalasku učinioca, kao i prikupljanju obaveštenja u vezi sa krivičnim delom, prekršajem ili događajem.

Ovlašćeno službeno lice ovlašćeno je do okončanja pregleda, a najduže šest časova, da zadrži lice za koje proceni da može da pruži obaveštenja važna za razjašnjavanje događaja ili za preduzimanje spasilačkih aktivnosti, ako je verovatno da se obaveštenja ne bi mogla kasnije prikupiti ili se ne bi moglo obezbediti prisustvo lica koje može preduzeti spasilačke aktivnosti.

Radi zaštite žrtava krivičnog dela, oštećenih zbog prekršaja ili drugog događaja i u cilju zaštite interesa postupka, ovlašćeno službeno lice ovlašćeno je da zabrani snimanje mesta događaja.

2.11. Upotreba tuđeg saobraćajnog sredstva i sredstva veze

Uslovi upotrebe i prava vlasnika

Član 66.

Ovlašćeno službeno lice može da se posluži saobraćajnim sredstvom i sredstvom veze pravnog ili fizičkog lica, ako na drugi način ne može da izvrši prevoz, odnosno uspostavi vezu neophodnu radi hvatanja učinioca krivičnog dela koji se neposredno goni ili radi prevoženja u najbližu zdravstvenu ustanovu povređenog lica koje je žrtva krivičnog dela, saobraćajne nezgode, elementarne nepogode ili drugog nesrećnog slučaja.

Ovlašćeno službeno lice se prilikom primene ovlašćenja iz stava 1. ovog člana obavezno predstavlja pokazivanjem službene značke i službene legitimacije.

Vlasnik prevoznog sredstva i sredstva veze kojim se posluži policijski službenik ima pravo na naknadu troškova i štete prouzrokovane njihovom upotrebom.

2.12. Prijem prijava o učinjenom krivičnom delu

Dužnosti ovlašćenog službenog lica

Član 67.

Ovlašćeno službeno lice dužno je da primi prijavu o učinjenom krivičnom delu za koje se goni po službenoj dužnosti.

Ako se pri podnošenju krivične prijave ili sprovođenjem uviđaja utvrdi da se radi o krivičnom delu za koje se goni po privatnoj tužbi ili se utvrdi da događaj nema obeležja krivičnog dela, ovlašćeno službeno lice o tome obaveštava oštećenog, uz odgovarajuću pravnu pouku.

Ako ovlašćeno službeno lice primi pisanu ili usmenu prijavu o krivičnom delu sa poznatim učiniocem za koje se goni privatnom tužbom, o tome obaveštava oštećeno lice.

Radi utvrđivanja učinioca krivičnog dela iz st. 2. i 3. ovog člana, ovlašćeno službeno lice na pisani zahtev oštećenog ili drugog lica ovlašćenog za podnošenje privatne tužbe preuzima neophodne radnje koje ova lica ne mogu samostalno preduzeti, a odnose se na utvrđivanje identiteta učinioca.

Obaveze iz st. 2, 3. i 4. ovog člana ne odnose se na slučajeve kada postoje osnovi sumnje da je učinjeno krivično delo protiv časti i ugleda.

2.13. Javno raspisivanje nagrade

Uslovi za raspisivanje, način objavljivanja i pravo na nagradu

Član 68.

Policija je ovlašćena da javno raspiše nagradu za dato obaveštenje radi:

- 1) otkrivanja i hvatanja lica koje je učinilo teže krivično delo;
- 2) pronalaženja nestalog lica;
- 3) razrešavanja drugih slučajeva kada su obaveštenja neophodna u obavljanju poslova iz člana 10. ovog zakona.

Raspisivanje nagrade može se objaviti u sredstvima javnog obaveštavanja ili na drugi pogodan način.

Nema pravo na nagradu lice koje je dalo obaveštenje za koje je raspisana nagrada, ako policija već raspolaže tim obaveštenjem.

Pravo na nagradu nemaju ni pripadnici policije i članovi njihovih porodica.

2.14. Snimanje na javnim mestima

Vrste i način snimanja

Član 69.

Snimanje na javnim mestima predstavlja trajni akustički i video nadzor javnih mesta na kojima se učestalo vrše krivična dela ili prekršaji, radi njihovog sprečavanja.

Kad postoji opasnost da prilikom javnog okupljanja dođe do ugrožavanja života i zdravlja ljudi ili imovine, ovlašćeno službeno lice ovlašćeno je da vrši video snimanje ili fotografisanje javnog skupa.

Nameru da sprovede aktivnosti iz st. 1. i 2. ovog člana policija mora javno da saopšti.

2.15. Poligrafsko testiranje

Postupak i ograničenja pri testiranju

Član 70.

Ovlašćeno službeno lice može na zahtev ili uz pristanak lica od kojeg traži obaveštenja da primeni nad njim poligrafsko ispitivanje pošto ga upozna sa radom uređaja i lice za to da pisanu saglasnost.

Ovlašćeno službeno lice će prekinuti primenu poligrafskog ispitivanja ako lice od kojeg se traže obaveštenja posle davanja pisane saglasnosti izjavi da tu saglasnost povlači.

Poligrafskom testiranju ne može da se podvrgne:

- 1) lice koje je pod uticajem alkohola ili pod uticajem opojnih droga ili drugih psihoaktivnih supstanci;
- 2) lice koje ima ozbiljna srčana oboljenja ili respiratorne smetnje;
- 3) lice u stresnom stanju;
- 4) lice koje uzima lekove za smirenje;
- 5) lice koje pokazuje vidljive znakove psihičke poremećenosti ili bolesti;
- 6) lice koje oseća intenzivan fizički bol;
- 7) trudnica i porodilja.

2.16. Policijsko opažanje, opserviranje

Uslovi i način opserviranja

Član 71.

Radi provere dobijenih obaveštenja i formiranja predloga nadležnim organima za koje su ovlašćeni zakonom, ovlašćena službena lica mogu, pre postojanja osnova sumnje da je izvršeno krivično delo ili prekršaj, putem policijskog neposrednog i prikriivenog opažanja, opserviranja, da prikupljaju obaveštenja i podatke od koristi za utvrđivanje da li su se stekli osnovi sumnje da je izvršeno krivično delo ili prekršaj.

Opserviranje se vrši na javnim i drugim za pristup dostupnim mestima, bez zadiranja u pravo na privatnost bilo kog lica.

2.17. Traganje za licima i predmetima

Uslovi i način traganja

Član 72.

Policija je ovlašćena da sprovodi mere traganja za licima i predmetima.

Traganje se raspisuje poternicom, objavom i raspisom o traganju.

Poternica se raspisuje u skladu sa posebnim zakonom.

Objava se raspisuje radi:

1) utvrđivanja prebivališta ili boravišta lica, u skladu sa posebnim zakonom;

2) utvrđivanja identiteta lica koje nije u stanju da pruži lične podatke ili utvrđivanja identiteta leša za koji se ne mogu utvrditi podaci;

3) pronalaska predmeta u vezi sa krivičnim delom ili prekršajem, u skladu sa posebnim propisima, ili predmetima koji su pronađeni ili nestali;

4) oduzimanja predmeta ili isprava na osnovu odluke suda ili organa uprave.

Raspis o traganju se raspisuje:

1) za nestalim licem;

2) za licem za koje postoji osnovana sumnja da je izvršilo krivično delo za koje se goni po službenoj dužnosti;

3) za licem koje može dati obaveštenja o krivičnom delu ili učiniocu;

4) na zahtev nadležnog organa, odnosno ustanove, koji je podnet u skladu sa posebnim zakonom;

5) na zahtev roditelja, odnosno staratelja lica odbeglog od kuće i u drugim slučajevima, u skladu sa posebnim propisima.

2.18. Zaštita žrtava krivičnih dela i drugih lica

Zaštita u slučaju opasnosti od učinioca krivičnog dela ili drugih lica

Član 73.

Ako i dok za to postoje opravdani razlozi, policija će preduzimanjem odgovarajućih mera zaštititi žrtvu i drugo lice koje je dalo ili može dati podatke važne za krivični postupak ili lice koje je sa navedenim licima u vezi, ako im pretila opasnost od učinioca krivičnog dela ili drugih lica.

Zaštita poverljivih podataka o identitetu

Član 74.

Policija štiti poverljive podatke čije bi otkrivanje izložilo opasnosti fizički integritet lica.

Pri podnošenju pisanog izveštaja o sadržaju obaveštenja za čije je prikupljanje policija ovlašćena u skladu sa zakonom, ovlašćeno službeno lice može uskratiti podatak o identitetu lica od kojeg je dobilo obaveštenje ako procenjuje da bi otkrivanjem identiteta izložilo lice ozbiljnoj opasnosti po život, zdravlje, fizički integritet ili bi time ugrozilo slobodu i imovinu lica.

Podaci o identitetu lica koje je dalo obaveštenje smatraju se poverljivim i njima se rukuje u skladu sa zakonom.

2.19. Prikupljanje, obrada i korišćenje ličnih podataka

Svrha i način prikupljanja podataka

Član 75.

Policija prikuplja, obrađuje i koristi lične podatke, obezbeđuje zaštitu i vodi evidencije o ličnim i drugim podacima na čije je prikupljanje ovlašćenja ovim zakonom radi sprečavanja i otkrivanja krivičnih dela i prekršaja i radi pronalazačenja njihovih učinilaca.

Druge podatke o ličnosti policija može prikupljati, obrađivati i koristiti samo ako je za to ovlašćena drugim zakonom i ako obezbeđuje zakonom utvrđenu zaštitu tih podataka.

Ovlašćeno službeno lice podatke o ličnosti do kojih dođe u vršenju službe čuva kao poverljive, koristi ih i njima rukuje, u skladu sa zakonom.

Evidencija ličnih i drugih podataka

Član 76.

Policija vodi evidencije:

- 1) lica kojima je po bilo kojem osnovu ograničena ili oduzeta sloboda (dovođenje, zadržavanje, ograničenje kretanja, lišavanje slobode i drugo);
- 2) lica za koje postoje osnovi sumnje da su učinila krivična dela i prekršaje;
- 3) učinjenih krivičnih dela za koja se goni po službenoj dužnosti, prekršaja i lica oštećenih tim delima;
- 4) učinjenih krivičnih dela nepoznatih učinilaca za koja se goni po privatnoj tužbi;
- 5) traženih lica i predmeta i lica kojima je zabranjen ulazak u zemlju;
- 6) provera identiteta lica;
- 7) lica nad kojima je sprovedeno utvrđivanje identiteta, daktiloskopiranih lica, fotografisanih lica i DNK analiza;
- 8) operativnih izveštaja, operativnih izvora saznanja i lica pod posebnom policijskom zaštitom;
- 9) primenjenih operativnih i operativno-tehničkih sredstava i metoda;
- 10) događaja;
- 11) upotrebljenih sredstava prinude;
- 12) pritužbi.

Način korišćenja i dostavljanja podataka

Član 77.

Brojčani podaci o krivičnim delima, prijavljenim i oštećenim licima, kao i ostali brojčani podaci mogu se koristiti u statističke i analitičke svrhe u Ministarstvu.

Podaci iz stava 1. ovog člana mogu se dati na korišćenje nadležnim stručnim i naučnim ustanovama za potrebe naučno-istraživačkog rada.

Lični podaci mogu se dostavljati drugim organima pod uslovima: da je organ koji traži podatke zakonom ili drugim propisom ovlašćen da traži i prima te podatke; da su organu koji traži podatke ti podaci neophodni za izvršavanje poslova iz njegove nadležnosti; da te podatke nije moguće pribaviti na drugi način ili ako bi njihovo pribavljanje zahtevalo nesrazmerno visoke troškove.

Lični podaci mogu se dostaviti i inostranim policijskim organima i određenim međunarodnim organizacijama na njihov zahtev, u skladu sa utvrđenim pravilima o međunarodnoj policijskoj saradnji.

Zaštita ličnih podataka

Član 78.

Lični podaci ne mogu se koristiti protivno svrsi predviđenoj ovim zakonom, kao i drugim propisima kojima se uređuje zaštita ličnih podataka.

Policija će licu o kome se vode lični podaci pružiti obaveštenje o tome u roku od 60 dana od dana prijema zahteva tog lica, izuzev obaveštenja o podacima koje je to lice o sebi dalo na osnovu zakona.

Pružanje podataka iz stava 2. ovog člana policija može rešenjem odbiti ako bi to ugrozilo izvršenje njenog zadatka, vođenje zakonom propisanog postupka, bezbednost ljudi i imovine ili bi moglo naneti štetu interesima trećih lica. Rešenje se obrazlaže i usmeno saopštava podnosiocu zahteva.

Kad prestanu razlozi iz stava 3. ovog člana policija će postupi u skladu sa stavom 2. ovog člana.

Ispravljanje i brisanje ličnih podataka iz evidencija

Član 79.

Policija je dužna da ispravi lične podatke za koje utvrdi da su netačni ili na čiju netačnost ukaže lice iz člana 78. ovog zakona na koje se podaci odnose.

Prikupljeni i u evidencije uneti lični podaci moraju se odmah brisati u slučaju kada se utvrdi da nisu tačni ili da su prestali da postoje razlozi, odnosno uslovi zbog kojih je lični podatak unet u odgovarajuće evidencije.

Postupanje sa podacima

Član 80.

Podaci koji su sadržani u evidencijama iz člana 76. ovog zakona mogu se dati samo licu na koje se odnose, i to od njihovog unošenja do brisanja iz evidencija.

Izuzetno, obaveštenja o podacima sadržanim u evidenciji iz člana 76. tačka 8) ovog zakona lice može dobiti tek pošto je za podacima prestala potreba korišćenja.

Sa podacima iz člana 76. tačka 9) ovog zakona postupa se u skladu sa posebnim zakonom i aktima donetim na osnovu tog zakona.

Policijski službenik ovlašćen za davanje podataka iz stava 1. ovog člana mora uvek da štiti identitet lica koje je dalo obaveštenje.

Rokovi čuvanja ličnih i drugih podataka u evidencijama

Član 81.

Podaci sadržani u evidencijama iz člana 76. ovog zakona čuvaju se, i to:

1) u evidenciji pod tačkom 1) tri godine po donošenju odluke o daljem postupku protiv lica kojem je oduzeta ili ograničena sloboda, odnosno pošto je lice pušteno na slobodu ili je ograničenje slobode prestalo;

2) u evidenciji pod tačkom 2) pet godina posle roka kada rehabilitacija nastupa po sili zakona, pod uslovom da lice nije ponovo prijavljeno;

3) u evidenciji pod tačkom 3) pet godina po nastupanju zastarelosti gonjenja za učinjeno krivično delo;

4) u evidenciji pod tačkom 4) godinu dana po nastupanju zastarelosti gonjenja za učinjeno krivično delo;

5) u evidenciji pod tačkom 5) do pronalaska lica ili ustanovljavanja da je dalje traganje nepotrebno;

6) u evidenciji pod tačkom 6) dve godine po sprovedenom postupku provere identiteta;

7) u evidenciji pod tač. 7), 8), 9) i 10) trajno;

8) u evidenciji pod tačkom 11) deset godina od upotrebe sredstava prinude;

9) u evidenciji pod tačkom 12) deset godina od prijema pritužbe.

Nadzor organa nadležnog za zaštitu ličnih podataka

Član 82.

Nadzor nad delovanjem informacionog sistema u kojem su sadržane evidencije iz člana 76. ovog zakona vrši organ nadležan za zaštitu ličnih podataka, saglasno zakonu kojim se uređuje zaštita ličnih podataka.

2.20. Mere ciljane potrage

Uslovi, nadležnost za odlučivanje i način primene mera ciljane potrage

Član 83.

Radi hvatanja i privođenja nadležnom organu lica za koje se osnovano sumnja da je izvršilo krivično delo za koje je po zakonu propisana kazna zatvora od četiri ili više godina i za kojim je raspisana međunarodna poternica, a u slučaju kad policajci drugim merama to lice ne mogu uhvatiti i privesti, odnosno kada bi to bilo povezano sa nesrazmernim teškoćama, mogu se prema tom licu preduzeti mere potrage primenom specijalne istražne tehnike utvrđene zakonom kojim se uređuje krivični postupak (u daljem tekstu: mere ciljane potrage), u postupku i na način iz ovog člana.

Mere ciljane potrage, na predlog direktora policije, odobrava odlukom predsednik Vrhovnog suda Srbije, odnosno sudija tog suda koji je određen da po ovim predlozima odlučuje u slučaju odsustva predsednika tog suda (u daljem tekstu: ovlašćeni sudija), u roku od 72 časa od podnošenja predloga.

Predlog i odluka iz stava 2. ovog člana sačinjavaju se u pisanom obliku. Predlog sadrži podatke i činjenice koje su od značaja za odlučivanje o primeni mera ciljane potrage.

Odobrene mere mogu se primenjivati najduže šest meseci, a na osnovu novog predloga mogu se produžiti još jedanput najduže šest meseci.

U slučaju neprihvatanja predloga, predsednik Vrhovnog suda Srbije, odnosno ovlašćeni sudija u obrazloženju odluke navodi razloge odbijanja.

Kad razlozi hitnosti to zahtevaju, mere ciljane potrage može svojim rešenjem naložiti direktor policije, uz prethodno pribavljenu pisanu saglasnost za početak primene odgovarajućih mera predsednika Vrhovnog suda Srbije, odnosno ovlašćenog sudije. U ovom slučaju pisani predlog za primenu odgovarajućih mera dostavlja se u roku od 24 časa od dobijanja saglasnosti.

Odluka o nastavku primene odgovarajućih mera, odnosno o njihovoj obustavi donosi se u roku od 72 časa od podnošenja predloga. Odluka o obustavi odgovarajućih mera mora biti pisano obrazložena.

Podaci prikupljeni merama ciljane potrage ne mogu se koristiti kao dokaz u krivičnom postupku. Podaci se po okončanju ciljane potrage dostavljaju predsedniku Vrhovnog suda Srbije, odnosno ovlašćenom sudiji, koji je dužan da ih uništi i o tome sačini zapisnik.

3. Sredstva prinude i njihova upotreba

3.1. Zajedničke odredbe o sredstvima prinude

Vrste sredstava prinude i uslovi za upotrebu

Član 84.

Sredstva prinude u smislu ovog zakona jesu:

- 1) fizička snaga;
- 2) službena palica;
- 3) sredstva za vezivanje;
- 4) specijalna vozila;
- 5) službeni psi;
- 6) službeni konji;
- 7) sredstva za zaprečavanje;
- 8) uređaji za izbacivanje mlazeva vode;
- 9) hemijska sredstva;
- 10) posebne vrste oružja i eksplozivnih sredstava;
- 11) vatreno oružje.

Ovlašćeno službeno lice sredstva prinude upotrebiće samo ako se na drugi način ne može izvršiti zadatak i to suzdržano i srazmerno opasnosti koja pretili zakonom zaštićenom dobru i vrednosti, odnosno težini dela koje se sprečava ili suzbija.

Ovlašćeno službeno lice će uvek upotrebiti najblaže sredstvo prinude koje jamči uspeh, srazmerno razlogu upotrebe i na način kojim se službeni zadatak izvršava bez nepotrebnih štetnih posledica.

Ovlašćeno službeno lice će pre upotrebe sredstva prinude na to upozoriti lice preme kome sredstvo namerava da upotrebi, ako je to u datoj situaciji moguće i neće dovesti u pitanje izvršenje službene radnje.

Ovlašćena službena lica prilikom upotrebe sredstava prinude dužna su da čuvaju ljudske živote, prouzrokuju što manje povreda i materijalne štete, kao i da osiguraju da se pomoć povređenom ili ugroženom licu što pre pruži i da njegovi najbliži o tome što pre budu obavješteni.

Upotreba sredstava prinude prema grupi lica

Član 85.

Ovlašćeno službeno lice ovlašćeno je da izda naređenje grupi lica da se razide ako se grupa protivpravno okupila, protivpravno se ponaša i tako može da izazove nasilje.

Ako se grupa ne razide, mogu da se upotrebe samo sledeća sredstva prinude:

- 1) fizička snaga;
- 2) službena palica;
- 3) specijalna vozila;
- 4) službeni psi;
- 5) službeni konji;
- 6) uređaji za izbacivanje mlazeva vode;
- 7) hemijska sredstva.

Sredstva iz stava 2. ovog člana mogu se upotrebiti samo po naređenju načelnika područne policijske uprave, odnosno policijskog službenika koga načelnik ovlasti.

Izveštavanje, kontrola i odgovornost u vezi sa upotrebom sredstava prinude

Član 86.

O svakoj upotrebi sredstava prinude ovlašćeno službeno lice u pisanom obliku podnosi izveštaj nadređenom policijskom službeniku što je pre moguće, a najkasnije 24 časa od upotrebe sredstava prinude.

Izveštaj iz stava 1. ovog člana sadrži podatke o sredstvu prinude i protiv koga je upotrebljeno, razlozima i osnovu upotrebe i o drugim činjenicama i okolnostima od značaja za ocenu opravdanosti i pravilnosti upotrebe sredstva prinude.

Opravdanost i pravilnost upotrebe sredstva prinude ocenjuje ovlašćeno službeno lice za to ovlašćeno od strane ministra.

Ovlašćeno službeno lice iz stava 3. ovog člana predlaže direktoru policije preduzimanje zakonom utvrđenih mera u slučaju neopravdane i nepravilne upotrebe sredstva prinude.

Podaci o broju slučajeva upotrebe sredstava prinude, razvrstani prema pojedinim sredstvima prinude, kao i podaci o broju slučajeva neopravdane i nepravilne upotrebe sredstava prinude i merama preduzetim povodom toga, čine sastavni deo izveštaja iz člana 9. ovog zakona i dostupni su javnosti.

Pravna pomoć u vezi sa upotrebom sredstava prinude

Član 87.

Kad su sredstva prinude upotrebljena u granicama zakonom utvrđenih ovlašćenja, isključena je odgovornost ovlašćenog službenog lica koje ih je upotrebilo.

Kad se protiv ovlašćenog službenog lica vodi krivični postupak zbog upotrebe sredstava prinude iz stava 1. ovog člana ili preduzimanja drugih radnji u obavljanju službenog posla, Ministarstvo će mu obezbediti besplatnu pravnu pomoć u tom postupku.

Ministarstvo će obezbediti besplatnu pravnu pomoć i pojedincu koji je pružio pomoć ovlašćenom službenom licu, ako je protiv njega pokrenut krivični postupak zbog radnje učinjene u vezi sa pružanjem pomoći.

3.2. Odredbe o pojedinim sredstvima prinude

3.2.1. Fizička snaga

Član 88.

Upotrebom fizičke snage, u smislu ovog zakona, smatra se upotreba različitih zahvata borilačkih veština ili njima sličnih postupaka na telu drugog lica, kojima je cilj odbijanje napada ili savlađivanje otpora lica uz nanošenje najmanje štetnih posledica.

Napadom se smatra svaka radnja preduzeta da se napadnuti povredi ili liši života, da se nasilno uđe u objekat ili prostor oko objekta u koji je ulaz zabranjen ili da se ovlašćeno službeno lice omete ili spreči u izvršenju službene radnje.

Otporom se smatra svako suprotstavljanje zakonitim službenim merama i radnjama koje se može vršiti oglašivanjem ili zauzimanjem klečećeg, sedećeg, ležećeg ili sličnog položaja, pasivni otpor, ili zaklanjanjem ili držanjem za lice ili predmet, otimanjem, stavljanjem u izgled da će se lice napasti, ili preduzimanjem slične radnje, aktivni otpor.

Fizička snaga upotrebljava se u skladu sa pravilima veštine samoodbrane, a sa upotrebom se prestaje čim prestane napad ili otpor lica prema kojem je upotrebljena.

3.2.2. Službena palica

Član 89.

Službena palica može se upotrebiti ako su blaži načini upotrebe fizičke snage bezuspešni ili ne jamče uspeh.

Udarci službenom palicom ne nanose se u predelu glave, vrata, kičmenog stuba, grudnog koša, trbušnog zida, genitalija i zglobova, osim kao krajnja mera.

Prema licima mlađim od 14 godina, očigledno bolesnim i iznemoglim licima, teškim invalidima i ženama čija je trudnoća vidljiva, službena palica može se upotrebiti samo ako neko od tih lica vatrenim oružjem, oruđem ili drugim opasnim predmetom ugrožava život lica.

3.2.3. Sredstva za vezivanje

Član 90.

Sredstva za vezivanje mogu se upotrebiti radi:

- 1) sprečavanja otpora lica ili odbijanja napada usmerenog na ovlašćeno službeno lice;
- 2) sprečavanja bekstva lica;
- 3) onemogućavanja samopovređivanja ili povređivanja drugog lica.

Upotrebom sredstava za vezivanje smatra se vezivanje, po pravilu ruku lica, ispred ili iza leđa.

Sredstvima za vezivanje smatraju se službene lisice, plastične zatege i druga za to namenjena sredstva.

Pri upotrebi sredstava za vezivanje primenjuju se ograničenja iz člana 89. stav 3. ovog zakona.

3.2.4. Specijalna vozila

Član 91.

Specijalna vozila mogu se upotrebiti radi uspostavljanja narušenog javnog reda, zaprečavanja prolaska lica i radi upotrebe hemijskih sredstava i vatrenog oružja ugrađenog na ta vozila.

Upotrebom specijalnih vozila smatra se izbacivanje vode pod pritiskom sa ili bez hemijskih sredstava, upotreba ugrađenog vatrenog oružja, uklanjanje prepreka i zaprečavanje specijalnim vozilima prolaska lica. Prilikom upotrebe, posade i specijalna vozila štiti potreban broj ovlašćenih službenih lica.

Specijalnim vozilima smatraju se vozila za izbacivanje vode pod pritiskom, oklopna vozila sa ili bez ugrađene zaprečne ograde, helikopteri, vozila za uklanjanje prepreka i druga vozila posebne namene.

Ugrađena hemijska sredstva i vatreno oružje mogu se upotrebiti samo pod uslovima za upotrebu tih sredstava, odnosno oružja, utvrđenim ovim zakonom.

3.2.5. Službeni pas

Član 92.

Službeni pas može da se upotrebi kao sredstvo prinude u slučajevima kad:

- 1) su ispunjeni uslovi za upotrebu fizičke snage ili službene palice;
- 2) su ispunjeni uslovi za upotrebu vatrenog oružja;
- 3) se uspostavlja narušeni javni red.

Upotrebom službenog psa smatra se puštanje psa prema licu i zaprečavanje psima prolaska lica.

U slučajevima iz stava 1. tačka 2) ovog člana službeni pas može da se upotrebi i bez zaštitne korpe, a u slučajevima iz tač. 1) i 3) samo sa zaštitnom korpom.

3.2.6. Službeni konj

Član 93.

Službeni konj može da se upotrebi kao sredstvo prinude radi uspostavljanja narušenog javnog reda i radi zaprečavanja prolaska lica.

Upotrebom se smatra kretanje konjima prema licima radi njihovog razdvajanja ili potiskivanja, odnosno zaprečavanje konjima prolaska lica.

3.2.7. Sredstva za zaprečavanje

Član 94.

Sredstvima za zaprečavanje smatraju se sredstva za prinudno zaustavljanje vozila i sredstva za zaprečavanje prolaska lica.

Prilikom upotrebe, sredstva za zaprečavanje štiti potreban broj ovlašćenih službenih lica, koje odredi njihov neposredni starešina.

Zaustavljanje vozila

Član 95.

Sredstva za prinudno zaustavljanje vozila mogu se upotrebiti radi:

- 1) sprečavanja bekstva lica koje je zatečeno u vršenju krivičnog dela za koje se goni po službenoj dužnosti;
- 2) sprečavanja bekstva lica koje je lišeno slobode ili za koje postoji nalog za lišavanje slobode;
- 3) sprečavanja nezakonitog prelaska državne granice vozilom;

4) sprečavanja nedozvoljenog pristupa vozilu do objekta ili područja gde se nalaze lica koja ovlašćeno službeno lice obezbeđuje.

Sredstvima za prinudno zaustavljanje vozila smatraju se uređaji za te namene, kao i bodljikave trake i druga namenska sredstva kojima se vozilo u pokretu može prinudno zaustaviti.

Ispred postavljenih sredstava za prinudno zaustavljanje vozila na odgovarajućoj udaljenosti u skladu sa propisima o bezbednosti saobraćaja na putevima, postavljaju se saobraćajni znakovi zabrane preticanja i obaveznog zaustavljanja, ako je to u datoj situaciji moguće.

Zaprečavanje prolaska lica

Član 96.

Sredstva za zaprečavanje prolaska lica mogu se upotrebiti za presecanje i podelu prostora prilikom održavanja javnog reda i obezbeđivanja javnih skupova, za blokadu određenog prostora ili objekta, odnosno za ograničenje, zabranu ili usmeravanje kretanja lica na javnim mestima, određenim područjima ili pravcima.

Sredstvima za zaprečavanje prolaska lica smatraju se zaprečne ograde, specijalna vozila, službeni psi, službeni konji i druga namenska sredstva kojima se prolazak lica može zaprečiti.

3.2.8. Uređaji za izbacivanje mlazeva vode

Član 97.

Uređaji za izbacivanje mlazeva vode mogu se upotrebiti samo pod uslovima i na način utvrđen ovim zakonom za upotrebu sredstava prinude prema grupi koja se okupila i ponaša tako da može izazvati nasilje.

3.2.9. Hemijska sredstva

Član 98.

Hemijska sredstva mogu se upotrebiti radi odbijanja napada i savlađivanja otpora koji se ne mogu obezbediti upotrebom fizičke snage i službene palice, radi uspostavljanja narušenog javnog reda, radi isterivanja lica iz zatvorenog prostora, za rešavanje talačkih situacija i u slučajevima kad su ispunjeni uslovi za upotrebu posebnih vrsta oružja i eksplozivnih sredstava ili za upotrebu vatrenog oružja utvrđenih ovim zakonom.

Hemijskim sredstvima smatraju se suzavci za kratkotrajnu upotrebu, koji po prestanku dejstva ne ostavljaju bilo kakve posledice za psihofizičko i opšte zdravstveno stanje, kao i hemijske materije blažeg dejstva od suzavca.

Pri upotrebi hemijskih sredstava u blizini dečjih i staračkih ustanova, bolnica, osnovnih škola i prometnih saobraćajnica i lako zapaljivih materijala, preduzimaju se i posebne mere zaštite.

Hemijska sredstva se ne upotrebljavaju prema licima koja se nalaze u blizini eksplozivno-zapaljivih materija, na velikoj visini i na sličnim mestima gde bi mogao biti ugrožen život ljudi.

3.2.10. Posebne vrste oružja i eksplozivnih sredstava

Član 99.

Posebne vrste oružja i eksplozivnih sredstava mogu se upotrebiti samo ako su ispunjeni uslovi za upotrebu vatrenog oružja utvrđeni ovim zakonom, ukoliko je upotreba drugih vrsta oružja neuspešna ili ne jamči uspeh.

Posebna oružja i eksplozivna sredstva nije dozvoljeno upotrebiti radi sprečavanja bekstva lica.

Eksplozivna sredstva nije dozvoljeno upotrebiti prema licima u masi.

Odluku o upotrebi posebnih vrsta oružja i eksplozivnih sredstava donosi direktor policije, uz saglasnost ministra.

3.2.11. Vatreno oružje

Član 100.

Pri obavljanju službenog zadatka ovlašćeno službeno lice može upotrebiti vatreno oružje samo ako upotrebom drugih sredstava prinude ne može postići rezultat u izvršenju zadatka i kad je apsolutno nužno da se:

- 1) zaštititi život ljudi;
- 2) spreči bekstvo lica zatečenog u izvršenju krivičnog dela za koje se goni po službenoj dužnosti i za koje je propisana kazna zatvora u trajanju od deset godina ili teža kazna, a u slučaju neposredne opasnosti po život;
- 3) spreči bekstvo lica zakonito lišenog slobode ili lica za koje je izdat nalog za lišavanje slobode zbog izvršenja krivičnog dela iz tačke 2) ovog člana, a u slučaju neposredne opasnosti po život;
- 4) od sebe odbije neposredni napad kojim se ugrožava njegov život;
- 5) odbije napad na objekat ili lice koje obezbeđuje, a u slučaju neposredne opasnosti po život.

Zaštita života ljudi

Član 101.

Upotrebom vatrenog oružja u smislu člana 100. tačka 1) ovog zakona smatra se upotreba vatrenog oružja za zaštitu života jednog ili više lica, koje je drugo ili više drugih lica napalo, a postoji neposredna opasnost po život napadnutog ili napadnutih.

Sprečavanje bekstva lica zatečenog u izvršenju krivičnog dela

Član 102.

Upotrebom vatrenog oružja u smislu člana 100. tačka 2) ovog zakona, smatra se upotreba vatrenog oružja u vreme ili neposredno posle izvršenja krivičnog dela radi sprečavanja bekstva lica zatečenog na mestu ili u neposrednoj blizini gde je preduzelo radnje izvršenja krivičnog dela ili gde su nastupile posledice krivičnog dela, odnosno sprečavanja bekstva lica kod kojeg su predmeti kojima je izvršilo krivično delo ili predmeti nastali izvršenjem krivičnog dela.

Sprečavanje bekstva lica zakonito lišenog slobode ili za koje je izdat takav nalog

Član 103.

Upotrebom vatrenog oružja u smislu člana 100. tačka 3) ovog zakona smatra se upotreba vatrenog oružja radi sprečavanja bekstva lica za koje je u nalogu za lišavanje slobode, odnosno nalogu za dovođenje izričito navedeno da će ovlašćeno službeno lice upotrebiti vatreno oružje radi sprečavanja bekstva tog lica.

Pre postupanja po nalogu za lišavanje slobode, odnosno za dovođenje lica iz stava 1. ovog člana, ovlašćeno službeno lice upozoriće to lice da će upotrebiti vatreno oružje ako pokuša bekstvo.

Odbijanje neposrednog napada na ovlašćeno službeno lice

Član 104.

Upotrebom vatrenog oružja radi odbijanja od sebe neposrednog napada kojim se ugrožava život ovlašćenog službenog lica, smatra se upotreba vatrenog oružja radi odbijanja napada vatrenim oružjem, opasnim oruđem ili drugim predmetom kojim se može ugroziti život, napad od strane dva ili više lica, ili napad na mestu i u vreme kada se ne može očekivati pomoć.

Napadom vatrenim oružjem na ovlašćeno službeno lice u smislu stava 1. ovog člana smatra se i samo potezanje vatrenog oružja ili pokušaj da se ono potegne.

Potezanjem vatrenog oružja u smislu stava 2. ovog člana smatra se pokret vatrenim oružjem radi njegovog donošenja ili stavljanja u položaj za upotrebu, a pokušajem potezanja smatra se pokret učinjen prema vatrenom oružju.

Odbijanje napada na objekat ili lice koje se obezbeđuje

Član 105.

Upotrebom vatrenog oružja u smislu člana 100. tačka 5) ovog zakona smatra se upotreba vatrenog oružja radi odbijanja neposrednog napada i za vreme trajanja neposrednog napada na objekat ili lice koje se obezbeđuje.

Neposrednim napadom na objekat koji se obezbeđuje smatra se svaka radnja usmerena na oštećenje tog objekta ili njegovih delova ili na

onemogućavanje funkcionisanja objekta oštećenjem ili uništenjem uređaja na objektu ili na drugi način.

Neposrednim napadom na lice koje se obezbeđuje smatra se svaki napad vatrenim oružjem, opasnim oruđem ili drugim predmetom kojim se može ugroziti život tog lica, ili napad od strane dva ili više lica.

Upozorenje pre upotrebe vatrenog oružja

Član 106.

Pre nego što ovlašćeno službeno lice upotrebi vatreno oružje, mora, kad okolnosti to dopuštaju, lice prema kome će upotrebiti vatreno oružje, upozoriti povikom: "Stoj, policija, pucaću!" i upozoravajućim pucnjem.

Posebno ograničenje upotrebe vatrenog oružja

Član 107.

Upotreba vatrenog oružja nije dozvoljena kad dovodi u opasnost život drugih lica, osim ako je upotreba vatrenog oružja jedino sredstvo za izvršenje zadatka iz člana 100. ovog zakona.

Upotreba vatrenog oružja nije dozvoljena protiv maloletnika, osim u slučaju kada je to jedini način za odbranu od neposrednog napada ili opasnosti.

Upotreba vatrenog oružja u gonjenju plovnog objekta

Član 108.

Kad je neophodno da zaustavi plovni objekat koji goni na unutrašnjem plovnom putu, policija može prema tom plovnom objektu da upotrebi vatreno oružje da bi ga onemogućila u bekstvu, zaustavila i sprovela nadležnom organu samo ako to nije postigla upotrebom drugih trenutno raspoloživih sredstava.

Druga sredstva iz stava 1. ovog člana mogu biti verbalno upozorenje i hici zastrašivanja ispaljeni iznad plovnog objekta, pod uslovom da to ne predstavlja opasnost za druge.

Kad se, kao krajnje sredstvo, na plovni objekat ispaljuju hici, policija to čini tako da štiti živote lica na objektu i u liniji vatre. Vatreno oružje neće se upotrebiti ako to ugrožava nečiji život ili ako to nije neophodno da se sačuva ili zaštiti nečiji život.

Upotreba vatrenog oružja prema životinjama

Član 109.

Vatreno oružje može se upotrebiti protiv životinja samo kad od njih pretila neposredna opasnost od napada na život i telo lica ili opasnost od ugrožavanja života ili zdravlja ljudi (zarazne bolesti i slično).

Oružje se može upotrebiti i prema bolesnim i teško povređenim životinjama, kada veterinar ili drugo lice ne može preduzeti odgovarajuću meru.

V. RADNI ODNOSI

1. Uslovi i način zasnivanja radnog odnosa

Posebni uslovi

Član 110.

Lice koje se prima u radni odnos u Ministarstvu, pored opštih uslova za prijem u radni odnos u državnom organu, mora da ispunjava i posebne uslove, i to da:

- 1) je državljanin Srbije i Crne Gore sa prebivalištem, odnosno boravištem u Republici Srbiji;
- 2) ima najmanje srednju stručnu spremu;
- 3) bude mlađe od 27 godina ako se prima na radno mesto sa srednjom stručnom spremom, odnosno da bude mlađe od 30 godina ako se sa manje od pet godina radnog staža prima na radno mesto sa višom ili visokom stručnom spremom;
- 4) ima psihofizičke sposobnosti potrebne za obavljanje poslova radnog mesta, predviđene aktom iz člana 4. stav 4. ovog zakona, što dokazuje lekarskim uverenjem Zavoda za zdravstvenu zaštitu radnika Ministarstva unutrašnjih poslova;
- 5) ima regulisanu vojnu obavezu ili u skladu sa zakonom može biti radom u policiji oslobođen vojne obaveze, ako je lice koje se prima u policiju muškarac;
- 6) nema dvojno državljanstvo;
- 7) je bezbednosno provereno i da za to lice nema bezbednosnih smetnji.

Uslovi iz stava 2. tač. 2) do 6) ovog člana odnose se samo na zasnivanje radnog odnosa policijskih službenika na radnim mestima određenim aktom iz člana 4. stav 4. ovog zakona.

U radni odnos za obavljanje poslova u Ministarstvu ne može se primiti lice koje je osuđivano zbog krivičnog dela za koje se goni po službenoj dužnosti ili protiv koga se vodi krivični postupak za takvo krivično delo, ili koje je osuđivano na безусловnu kaznu zatvora u trajanju dužem od tri meseca ili kome je služba u državnom organu ili pravnom licu sa javnim ovlašćenjima prestala zbog teške povrede službene dužnosti pravosnažnom odlukom nadležnog organa.

Ministarstvo vodi jedinstvenu kadrovsku evidenciju policijskih službenika i drugih zaposlenih u Ministarstvu, čiji sadržaj i način vođenja propisuje ministar.

Prikupljanje podataka o kandidatu

Član 111.

Policija može o licu koje želi da zasnuje radni odnos u Ministarstvu radi izvršavanja zadataka u policiji da prikuplja podatke uz pisanu saglasnost tog lica, kao i podatke na osnovu kojih utvrđuje bezbednosne smetnje za izvršavanje zadataka u policiji.

Bezbednosna provera iz stava 1. ovog člana obuhvata proveru podataka utvrđenih propisima o uslovima za dobijanje oružnog lista, kao i podataka koje kandidat za zasnivanje radnog odnosa daje u postupku zasnivanja radnog odnosa.

Način zasnivanja radnog odnosa

Član 112.

Radni odnos u Ministarstvu zasniva se putem konkursa.

Konkurs nije obavezan za prijem u policiju policijskih službenika.

Vlada uredbom može utvrditi i druga radna mesta u Ministarstvu koja se popunjavaju bez objavljivanja konkursa.

Izjava o dužnostima i pravima i polaganje zakletve

Član 113.

Policijski službenik dužan je prilikom prijema u službu da prihvati i potpiše izjavu o dužnostima i pravima policijskih službenika.

Na Dan policije, policijski službenici primljeni u službu polažu zakletvu koja glasi:

"Zaklinjem se da ću sve svoje snage posvetiti javnoj bezbednosti, da ću predano štiti ljudska prava i građanske slobode i da ću savesno i odgovorno služiti građanima Republike Srbije i dosledno se pridržavati zakona i prihvaćenih standarda u vršenju policijskih dužnosti".

Obaveza dostavljanja podataka o osuđivanosti

Član 114.

Ako je zaposleni u Ministarstvu osuđen zbog krivičnog dela iz člana 110. stav 3. ovog zakona, sud mora pravosnažnu presudu da dostavi Ministarstvu, radi donošenja rešenja o prestanku radnog odnosa u Ministarstvu.

Pripravnici

Član 115.

Pripravnik stiče status policijskog službenika po završenom pripravničkom stažu, položenom pripravničkom ispitu i stečenom zvanju.

Pripravniku za policijskog službenika prestaje služba ako u propisanom roku ne položi pripravnčki ispit.

U slučaju iz stava 2. ovog člana pripravnik je dužan da naknadi stvarne troškove školovanja, izuzev ako direktor policije, odnosno funkcioner u čijoj nadležnosti je obavljanje određenih poslova i zadataka oceni da do toga nije došlo zbog nedovoljnog zalaganja pripravnika, već iz drugih, opravdanih razloga.

2. Vrste, uslovi i način sticanja i gubitka zvanja

Zvanja ovlašćenih službenih lica i policijskih službenika koji obavljaju poslove protivpožarne zaštite

Član 116.

Za ovlašćena službena lica i policijske službenike koji obavljaju poslove protivpožarne zaštite zvanja jesu:

1) sa srednjom stručnom spremom - mlađi policajac, mlađi policajac I klase, policajac, policajac I klase, viši policajac i samostalni policajac;

2) sa višom stručnom spremom – mlađi policijski narednik, mlađi policijski narednik I klase, policijski narednik, policijski narednik I klase, viši policijski narednik i samostalni policijski narednik;

3) sa visokom stručnom spremom - policijski inspektor, viši policijski inspektor, samostalni policijski inspektor, glavni policijski inspektor, policijski savetnik i glavni policijski savetnik.

Policijski službenici sa odgovarajućom stručnom spremom iz stava 1. ovog člana stiču početno zvanje mlađeg policajca, mlađeg policijskog narednika, odnosno policijskog inspektora po završenom pripravnničkom stažu i položenom stručnom ispitu.

Ministar može aktom iz člana 4. stav 4. ovog zakona za pojedine kategorije uniformisanih policijskih službenika da utvrdi činove, odnosno zvanja drukčijeg naziva od naziva iz stava 1. ovog člana, ako to više odgovara prirodi poslova koje obavljaju.

Zvanja ostalih policijskih službenika i drugih zaposlenih

Član 117.

Za ostale policijske službenike i druge zaposlene zvanja su:

1) sa srednjom stručnom spremom - mlađi referent, mlađi referent I klase, referent, referent I klase, viši referent i samostalni referent;

2) sa višom stručnom spremom – mlađi stručni saradnik, mlađi stručni saradnik I klase, stručni saradnik, stručni saradnik I klase, viši stručni saradnik i samostalni stručni saradnik;

3) sa visokom stručnom spremom - inspektor, viši inspektor, samostalni inspektor, glavni inspektor, savetnik i glavni savetnik.

Zaposleni sa odgovarajućom stručnom spremom iz stava 1. ovog člana stiču početno zvanje mlađeg referenta, mlađeg stručnog saradnika, odnosno inspektora po završenom pripravničkom stažu i položenom stručnom ispitu.

Uslovi za sticanje i gubitak zvanja

Član 118.

Policijski službenik, odnosno drugi zaposleni stiče neposredno više zvanje pod sledećim uslovima:

- 1) da ima odgovarajuću stručnu spremu;
- 2) da je zvanje utvrđeno za radno mesto na koje je raspoređen, odnosno na koje se raspoređuje;
- 3) da je u prethodnom zvanju proveo određeno vreme;
- 4) da za poslednje dve godine pre sticanja zvanja ima pozitivne ocene;
- 5) da za poslednje dve godine pre sticanja zvanja nije bezuslovno kažnjen za krivično delo kaznom zatvora i da nije kažnjen disciplinskom merom zbog teške povrede službene dužnosti;
- 6) da se protiv njega ne vodi krivični postupak za krivično delo za koje se goni po službenoj dužnosti niti disciplinski postupak zbog teške povrede službene dužnosti.

Smatraće se da nije postojala smetnja za sticanje zvanja predviđena u stavu 1. tačka 5) ovog člana ako u ponovljenom postupku ili po zahtevu za zaštitu zakonitosti postupak bude obustavljen, ako bude doneta oslobađajuća presuda ili ako optužba bude odbijena, ali ne zbog nenadležnosti suda, odnosno smatraće se da nije postojala smetnja iz stava 1. tačka 6) ovog člana ako postupak bude obustavljen, ako bude doneta oslobađajuća presuda ili ako optužba bude odbijena, ali ne zbog nenadležnosti suda.

U slučajevima iz stava 2. ovog člana, policijski službenik, odnosno drugi zaposleni koji ispunjava ostale uslove utvrđene ovim zakonom za sticanje zvanja, steći će to zvanje danom kada je ispunio te uslove.

Zaposleni gubi zvanje prestankom radnog odnosa u Ministarstvu.

Vremenski uslov za sticanje zvanja ovlašćenih službenih lica i policijskih službenika koji obavljaju poslove protivpožarne zaštite

Član 119.

Pod određenim vremenom provedenim u prethodnom zvanju u smislu člana 118. stav 1. tačka 3) ovog zakona smatra se:

- 1) sa srednjom stručnom spremom - po pet godina u zvanju mlađeg policajca, mlađeg policajca I klase, policajca, policajca I klase i višeg policajca;

2) sa višom stručnom spremom - po pet godina u zvanju mlađeg policijskog narednika, mlađeg policijskog narednika I klase, policijskog narednika, policijskog narednika I klase i višeg policijskog narednika;

3) sa visokom stručnom spremom - dve godine u zvanju policijskog inspektora, po četiri godine u zvanju višeg policijskog inspektora i samostalnog policijskog inspektora, po pet godina u zvanju glavnog policijskog inspektora i policijskog savetnika.

Vremenski uslov za sticanje zvanja ostalih policijskih službenika i drugih zaposlenih

Član 120.

Pod određenim vremenom provedenim u prethodnom zvanju u smislu člana 118. stav 1. tačka 3) ovog zakona smatra se:

1) sa srednjom stručnom spremom - po pet godina u zvanju mlađeg referenta, mlađeg referenta I klase, referenta, referenta I klase i višeg referenta;

2) sa višom stručnom spremom - po pet godina u zvanju stručnog saradnika, višeg stručnog saradnika, samostalnog stručnog saradnika, inspektora i višeg inspektora;

3) sa visokom stručnom spremom - dve godine u zvanju inspektora, po četiri godine u zvanju višeg inspektora i samostalnog inspektora, po pet godina u zvanju glavnog inspektora i savetnika.

Ocenjivanje rada

Član 121.

Radi utvrđivanja uslova za napredovanje, odnosno sticanje i gubitak zvanja, rad policijskih službenika i drugih zaposlenih ocenjuje se jedanput godišnje. Rad se ocenjuje pozitivnom ili negativnom ocenom.

Pozitivne ocene su "dovoljan - 2", "dobar - 3", "ističe se - 4" i "naročito se ističe - 5", a negativna ocena je "nedovoljan - 1".

Negativna ocena ili odsustvo sa rada

Član 122.

Vremenom provedenim u prethodnom zvanju u smislu čl. 119. i 120. ovog zakona ne smatra se kalendarska godina u kojoj je zaposleni ocenjen negativnom ocenom, odnosno u kojoj je bio odsutan sa rada duže od šest meseci, izuzev zbog profesionalnog oboljenja ili povrede koja je nastupila u vršenju ili povodom vršenja službe.

Nadležnost za ocenjivanje

Član 123.

Rad zaposlenih ocenjuje rukovodilac organizacione jedinice, a rad rukovodilaca organizacionih jedinica ocenjuje direktor policije, odnosno funkcioner u čijoj nadležnosti je obavljanje određenih poslova i zadataka ili policijski službenik koga oni ovlaste.

Rad se ocenjuje jedanput godišnje, a najkasnije do 1. marta tekuće godine za prethodnu godinu.

Postupak ocenjivanja

Član 124.

Rukovodilac iz člana 123. stav 1. ovog zakona, odnosno po njegovom ovlašćenju neposredno pretpostavljeni starešina zaposlenog čiji je rad ocenjen, najkasnije u roku od 15 dana od dana kada je ocenjivanje izvršeno, saopštava ocenu zaposlenom, i to na taj način što zaposleni čiji je rad ocenjen, ocenu pročita u celini i potpiše na upitniku koji propisuje ministar.

Prigovor i ocena po prigovoru

Član 125.

Zaposleni koji smatra da mu je ocenu dao nenadležni starešina ili da ocena nije data u skladu sa odredbama ovog zakona, može u roku od 15 dana od dana saopštenja ocene podneti prigovor starešini koji je dao ocenu.

Starešina iz stava 1. ovog člana u roku od osam dana od dana prijema prigovora dostavlja prigovor, upitnik i svoje mišljenje o osnovanosti prigovora starešini koji po ovlašćenju ministra rešava po prigovoru, čija ocena je konačna.

Ocena po prigovoru daje se na upitniku kao jedinstvena za sve elemente koji se ocenjuju i saopštava se zaposlenom u roku i na način iz člana 124. ovog zakona.

Neocenjivanje i posebni slučajevi ocenjivanja

Član 126.

Rad zaposlenog koji je u toku kalendarske godine bio odsutan sa rada duže od šest meseci ne ocenjuje se za tu godinu.

Zaposleni koji je u toku kalendarske godine bio odsutan sa rada duže od šest meseci zbog profesionalnog oboljenja ili povrede koja je nastupila u vršenju ili povodom vršenja službe, zadržava u toj godini ocenu koja mu je data za rad u prethodnoj godini, a ako je ta ocena bila negativna ocenjuje se pozitivnom ocenom koja odgovara poslednjoj pozitivnoj oceni kojom je ocenjen njegov rad.

Prevremeno i vanredno sticanje zvanja (napredovanje)

Član 127.

Zaposleni čiji je rad u poslednje dve godine ocenjen najvišom pozitivnom ocenom, a u zvanju koje ima je proveo najmanje polovinu vremena predviđenog za sticanje neposredno višeg zvanja i ispunjava druge uslove iz člana 118. ovog zakona može prevremeno steći neposredno više zvanje.

Zaposleni koji je postigao izuzetne rezultate u radu i time dao značajan doprinos obavljanju unutrašnjih poslova, kao i zaposleni u godini u kojoj ispunjava opšte uslove za sticanje starosne penzije, može vanredno steći neposredno više zvanje. Vanredno se može napredovati samo jedanput.

Akt o prevremenom, odnosno vanrednom sticanju neposredno višeg zvanja iz st. 1. i 2. ovog člana donosi ministar, ili starešina koga on ovlasti.

Akta o zvanjima

Član 128.

Protiv akata o raspoređivanju i sticanju zvanja, vanrednom unapređenju, prevremenom i vanrednom sticanju višeg zvanja može se podneti zahtev za preispitivanje odluke donosiocu akta u roku od 15 dana od dana donošenja akta.

Zahtev za preispitivanje odluke ne zadržava njeno izvršenje, a protiv akta donetog po zahtevu za preispitivanje odluke, ne može se voditi upravni spor.

Elementi i način ocenjivanja i bliži uslovi i način sticanja i gubitka zvanja

Član 129.

Vlada uredbom o načelima za unutrašnje uređenje Ministarstva utvrđuje elemente za ocenjivanje i način ocenjivanja policijskih službenika i drugih zaposlenih i bliže uslove i način sticanja i gubitka zvanja u Ministarstvu.

3. Dužnosti i prava policijskih službenika

Izvršavanje naređenja

Član 130.

Policijski službenik dužan je da izvrši sva naređenja nadređenog policijskog službenika izdata radi obavljanja poslova, osim onih kojima se naređuje izvršenje radnje koja predstavlja krivično delo.

Ako naređenje smatra nezakonitim iz drugih razloga, policijski službenik ima prava da na to, u pisanoj formi, ukaže pretpostavljenom koji je naređenje izdao. Ukoliko se i dalje insistira na takvom naređenju policijski službenik ima pravo da o tome referiše višem pretpostavljenom kome se može obratiti.

Rad duži od punog radnog vremena

Član 131.

Policijski službenik dužan je da po nalogu nadređenog policijskog službenika poslove obavlja i duže od punog radnog vremena, ako je to neophodno za uspešno i pravovremeno obavljanje službenog posla.

Odlaganje ili prekidanje godišnjeg odmora

Član 132.

Policijском službeniku ministar ili lice koje on ovlasti može da odloži ili prekine korišćenje godišnjeg odmora radi obavljanja službenih poslova koji ne trpe odlaganje.

U slučaju iz stava 1. ovog člana policijski službenik ima pravo na naknadu stvarnih troškova prouzrokovanih odlaganjem, odnosno prekidom godišnjeg odmora.

Nespojive delatnosti sa poslom u policiji

Član 133.

Policijski službenik i drugi zaposleni u policiji ne mogu obavljati samostalnu privrednu ili profesionalnu delatnost.

Sindikavno, profesionalno i drugo organizovanje i delovanje

Član 134.

Policijski službenici pravo na sindikalno, profesionalno i drugo organizovanje i delovanje ostvaruju na zakonom utvrđen način.

Policijski službenici ne mogu se stranački organizovati, niti politički delovati u Ministarstvu.

Policijski službenici ne mogu u uniformi prisustvovati stranačkim i drugim političkim skupovima, izuzev ako su u službi.

Pravo na štrajk

Član 135.

Na organizovanje i sprovođenje štrajka primenjuju se, na odgovarajući način, opšti propisi o štrajku.

Ovlašćeno službeno lice dužno je i za vreme učestvovanja u štrajku da primenjuje policijska ovlašćenja, ako je to potrebno radi:

- 1) zaštite života i bezbednosti ljudi;
- 2) hvatanja i privođenja nadležnom organu lica zatečenog u vršenju krivičnog dela za koje se goni po službenoj dužnosti;

3) sprečavanja učinioca i otkrivanja učinioca krivičnog dela za koje se goni po službenoj dužnosti.

Policijski službenici nemaju pravo na štrajk u slučaju:

1) ratnog stanja ili stanja neposredne ratne opasnosti ili vanrednog stanja;

2) oružane pobune, ustanka i drugih oblika nasilnog ugrožavanja demokratskog i ustavnog poretka Republike Srbije ili osnovnih sloboda i prava;

3) proglašene elementarne nepogode ili neposredne opasnosti od njenog nastanka na području dveju ili više područnih policijskih uprava Ministarstva ili na celoj teritoriji Republike Srbije;

4) drugih nepogoda i nesreća koje ometaju normalno odvijanje života i ugrožavaju bezbednost ljudi i imovine;

5) opasnosti od ugrožavanja javnog reda u većem obimu.

Dužnost čuvanja službenih podataka

Član 136.

Policijski službenici dužni su da čuvaju službene podatke za koje su saznali u službi ili povodom vršenja službe, a čije bi otkrivanje otežavalo izvršavanje zadataka policije ili narušavalo zakonom zaštićena prava trećih lica.

Službenim podacima, u smislu ovog zakona, smatraju se:

1) svi podaci koji su zakonom ili propisima donetim na osnovu zakona određeni kao poverljivi;

2) podaci i dokumenti koji su opštim aktima utvrđeni kao poverljivi;

3) podaci i dokumenti označeni kao poverljivi od strane drugih organa ili pravnih lica;

4) mere, radnje, podaci i izvori informacija čije bi saopštavanje bilo štetno za interes fizičkih ili pravnih lica, kao i za uspešno obavljanje službenih poslova.

Obaveza čuvanja službenih podataka traje i posle prestanka radnog odnosa u Ministarstvu.

Stož osiguranja u uvećanom trajanju

Član 137.

Policijskom službeniku, zbog otežanih uslova rada, prirode poslova i odgovornosti za obavljanje poslova, staž osiguranja računa se u uvećanom trajanju tako da se svakih 12 meseci efektivno provedenih u obavljanju poslova policijskih službenika računa kao 16 meseci staža osiguranja, u skladu sa posebnim zakonom.

Otežanim uslovima rada, u smislu ovog zakona, smatraju se:

- 1) povećana opasnost za život i zdravlje;
- 2) obavljanje poslova duže od utvrđenog radnog vremena usled nepredvidivih zadataka;
- 3) neredovnost u radu, odnosno rad u nepravilnim vremenskim ciklusima i sl;
- 4) rad za državne praznike i u neradne dane;
- 5) pripravnost (na radnom ili drugom mestu ili u stanu, prema nalogu nadređenog policijskog službenika) i slični vidovi aktivnog i pasivnog dežurstva.

Radna mesta policijskih službenika na kojima se staž osiguranja računa u uvećanom trajanju utvrđuju se aktom iz člana 4. stav 4. ovog zakona. Ovim aktom mogu se odrediti i radna mesta drugih zaposlenih u Ministarstvu na kojima se staž osiguranja računa u uvećanom trajanju, u skladu sa posebnim propisima.

Naknada u slučaju privremene nesposobnosti za rad

Član 138.

Policijskom službeniku u slučaju privremene nesposobnosti za rad pripada naknada u visini plate koju bi primio za vreme privremene nesposobnosti, ako je ona prouzrokovana povredom na radu ili profesionalnom bolešću, a u visini od 85 odsto od plate ako je ona prouzrokovana bolešću ili povredom van rada.

Prestanak radnog odnosa sa pravom na starosnu penziju

Član 139.

Policijskom službeniku može prestati radni odnos i pre ispunjenja opštih uslova za sticanje starosne penzije, ako je ispunio posebni uslov u pogledu godina života predviđen propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju i navršio 20 godina penzijskog staža, od čega najmanje 10 godina efektivno provedenih na radnim mestima na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, a u skladu sa propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Prestanak radnog odnosa sa pravom na invalidsku penziju

Član 140.

Policijskom službeniku kod koga nastanu promene u psihofizičkom ili opštem zdravstvenom stanju koje ga čine nesposobnim za vršenje policijskih poslova, prestaje radni odnos u Ministarstvu.

Postojanje nesposobnosti u smislu stava 1. ovog člana, u saradnji sa organom veštačenja Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje zaposlenih, utvrđuje komisija pri Zavodu za zdravstvenu zaštitu radnika Ministarstva, čije članove imenuje ministar.

Promene psihofizičkog ili opšteg zdravstvenog stanja iz stava 1. ovog člana smatraju se gubitkom radne sposobnosti u smislu propisa o penzijskom i invalidskom osiguranju, a policijski službenik kome po tom osnovu prestane radni odnos ima pravo na invalidsku penziju.

Otpremnina

Član 141.

Policijском službeniku koji ostvari pravo na penziju pripada otpremnina u visini plate primljene za poslednjih pet meseci.

Troškovi sahrane i jednokratna novčana pomoć

Član 142.

Policijски službenik koji u obavljanju službe ili povodom obavljanja službe izgubi život, sahraniće se u mestu koje odredi njegova porodica o trošku Ministarstva.

Troškom iz stava 1. ovog člana smatraju se:

- 1) troškovi prevoza posmrtnih ostataka do mesta sahrane;
- 2) putni troškovi za dva pratioca;
- 3) troškovi grobnog mesta, ako porodica nema grobno mesto;
- 4) ostali uobičajeni troškovi čiju visinu određuje ministar.

U slučaju iz stava 1. ovog člana porodica koju je izdržavao poginuli policijski službenik ima pravo na jednokratnu novčanu pomoć u visini plate poginulog policijskog službenika isplaćene za poslednja 24 meseca, po odbitku poreza i doprinosa.

Novčana i druga prigodna pomoć

Član 143.

Ministar može, prilikom obeležavanja značajnih datuma policije, ustanoviti dodelu novčane pomoći i druge prigodne pomoći porodicama poginulih policijskih službenika i teško ranjenim policijskim službenicima, koji su stradali u obavljanju službe ili povodom obavljanja službe.

Vrste i način dodele nagrada i priznanja

Član 144.

Za ostvarene rezultate u obavljanju policijskih poslova, očuvanju i unapređenju bezbednosti, za drugi doprinos policijskoj delatnosti i bezbednosti, odnosno za drugi radni doprinos, policijskim službenicima i drugim zaposlenim dodeljuju se nagrade i priznanja.

Nagrade i priznanja Ministarstva su: godišnja nagrada; prigodna nagrada; zahvalnica i drugi oblici utvrđeni aktom koji donosi ministar.

U skladu sa članom 6. ovog zakona, ministar može priznanja dodeljivati i organima teritorijalne autonomije i lokalne samouprave, drugim organima i ustanovama, nevladinim i drugim organizacijama i pojedincima.

Specifična zdravstvena zaštita

Član 145.

Specifičnu zdravstvenu zaštitu zaposlenih u Ministarstvu, koja se odnosi na pružanje zdravstvenih usluga u vezi sa pregledom za upis u obrazovne institucije Ministarstva, zasnivanjem radnog odnosa u Ministarstvu, sistematskim lekarskim pregledima, vanrednim lekarskim pregledima radi utvrđivanja opšte zdravstvene i psiho-fizičke sposobnosti za dalje obavljanje poslova policijskog službenika i pružanjem stručne, tehničke i kadrovske pomoći policijskim jedinicama u izvršavanju zadataka i poslova, obavlja Zavod za zdravstvenu zaštitu radnika Ministarstva unutrašnjih poslova, koji je osnovan i obavlja delatnost u skladu sa zakonom.

Program specifične zdravstvene zaštite zaposlenih u Ministarstvu koji sprovodi Zavod za zdravstvenu zaštitu radnika Ministarstva unutrašnjih poslova, donosi ministar.

Troškove nastale sprovođenjem programa specifične zdravstvene zaštite zaposlenih u Ministarstvu iz stava 1. ovog člana snosi Ministarstvo.

4. Plate

Utvrđivanje plata

Član 146.

Policijski službenici i drugi zaposleni u Ministarstvu imaju pravo na platu koja se sastoji od osnovice koju utvrđuje Vlada i osnovnog i dodatnog koeficijenta u odnosu na zvanje, posebne uslove rada, opasnost, odgovornost i složenost posla.

Plata iz stava 1. ovog člana uvećava se za 0,4 odsto za svaku navršenu godinu radnog staža.

Visinu koeficijenata iz stava 1. ovog člana utvrđuje ministar aktom o platama zaposlenih u Ministarstvu, koji donosi uz saglasnost Vlade.

Koeficijenti za obračun plata

Član 147.

Zbog posebnih uslova rada, opasnosti za život i zdravlje, odgovornosti, težine i prirode poslova, rada na dan praznika koji je neradni dan, noćnog rada, rada u smenama, prekovremenog rada, dežurstava, pripravnosti i drugih vidova neredovnosti u radu, zaposlenima u Ministarstvu mogu se utvrditi koeficijenti za obračun plate koji su od 30 do 50 odsto nominalno veći od koeficijenata za druge državne službenike, a u visini mase sredstava potrebnih za isplatu dodatnih koeficijenata iz člana 146. stav 1. ovog zakona.

Uz saglasnost Vlade, za pojedine kategorije zaposlenih mogu se utvrditi koeficijenti koji su u smislu stava 1. ovog člana veći i za više od 50 odsto.

Na prava i obaveze proistekle iz napred navedenih posebnih uslova rada ne primenjuju se odredbe opštih radno-pravnih propisa o uvećanoj zaradi.

5. Premeštaj i upućivanje

Uslovi za premeštaj

Član 148.

Zbog potreba službe policijski službenik može biti premešten na drugo radno mesto, u skladu sa njegovom stručnom spremom i radnim sposobnostima, u istoj ili drugoj organizacionoj jedinici, u istom ili drugom mestu rada, a u skladu sa radno-pravnim propisima i propisima o državnim službenicima.

Uslovi za upućivanje u drugu organizacionu jedinicu

Član 149.

Policijski službenik može biti upućen na vršenje službenih poslova i zadataka na radno mesto u drugu organizacionu jedinicu Ministarstva, udaljenu više od 50 kilometara od mesta njegovog stanovanja, u neprekidnom trajanju od 30 dana do jedne godine.

Prava u slučaju upućivanja

Član 150.

Policijski službenik koji je upućen na vršenje službenih poslova i zadataka na osnovu člana 149. ovog zakona ima pravo na troškove prevoza, smeštaja i ishrane, utvrđene aktom ministra, u skladu sa zakonom.

Upućivanje na rad u inostranstvo

Član 151.

Policijski službenik može biti upućen na rad u inostranstvo, na osnovu utvrđenih pravila o međunarodnoj policijskoj saradnji i u skladu sa odredbama člana 19. ovog zakona.

6. Obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje

Stručno obrazovanje

Član 152.

Stručno obrazovanje za potrebe policije, radi sticanja odgovarajućih nivoa stručne spreme, sprovodi se u skladu sa posebnim propisima.

Stručno osposobljavanje i usavršavanje

Član 153.

Pod stručnim osposobljavanjem i usavršavanjem za potrebe policije, u smislu ovog zakona, podrazumeva se sticanje i unapređivanje znanja, veština, stavova i ponašanja, odnosno povećanje efikasnosti i efektivnosti u obavljanju policijskih poslova.

Ministar bliže uređuje:

- 1) program, postupak i način stručnog osposobljavanja pripravnika i polaganje stručnog ispita;
- 2) sadržinu, oblik i način vršenja stručnog osposobljavanja i usavršavanja iz stava 1. ovog člana;
- 3) prava, obaveze i odgovornosti polaznika stručnog osposobljavanja i usavršavanja;
- 4) kriterijume po kojima će se vršiti izbor kandidata za polaznike stručnog osposobljavanja, po raspisanom konkursu;
- 5) druga pitanja u vezi sa stručnim osposobljavanjem i usavršavanjem.

Stručno osposobljavanje i usavršavanje iz stava 1. ovog člana sprovode se u za to obrazovanim unutrašnjim organizacionim jedinicama Ministarstva, a pojedini oblici i u drugim unutrašnjim organizacionim jedinicama.

U toku stručnog osposobljavanja polaznicima se obezbeđuju ishrana i smeštaj, kao i druga prava koja odredi ministar u aktu iz stava 2. tačka 3) ovog člana.

Polaznici koji uspešno završe stručno osposobljavanje dužni su da najmanje tri godine ostanu na radu u Ministarstvu ili da naknade srazmeran deo troškova stručnog osposobljavanja.

Sprovođenje stručnog osposobljavanja i usavršavanja

Član 154.

Ministar donosi programe stručnog osposobljavanja i usavršavanja.

U skladu sa programima iz stava 1. ovog člana direktor policije donosi planove za realizaciju pojedinih oblika stručnog osposobljavanja i usavršavanja, u okviru raspoloživih finansijskih sredstava u budžetu.

Policijski službenici mogu da učestvuju i u drugim oblicima stručnog osposobljavanja i usavršavanja koje sprovode domaće i strane ustanove, u skladu sa posebnim programima i planovima.

U sprovođenju stručnog osposobljavanja i usavršavanja po programima iz stava 1. ovog zakona mogu da učestvuju i strani učesnici, na osnovu zaključenog sporazuma.

7. Disciplinska odgovornost

Odgovornost za povrede službene dužnosti

Član 155.

Za lake i teške povrede službene dužnosti policijski službenici i drugi zaposleni u Ministarstvu odgovaraju disciplinski.

Lake povrede službene dužnosti

Član 156.

Lake povrede službene dužnosti su:

- 1) nedolazak na posao u određeno vreme i odlazak sa posla pre isteka radnog vremena;
- 2) neuljudan odnos prema strankama i saradnicima za vreme rada;
- 3) nepropisno postupanje sa poverenim sredstvima za rad;
- 4) nesavesno i neuredno čuvanje službenih spisa i podataka;
- 5) neopravdano izostajanje sa posla do dva radna dana u toku jedne kalendarske godine;
- 6) nenošenje ili neuredno nošenje uniforme i oružja;
- 7) postupanje protivno nalogu ili uputstvu za obavljanje poslova koje je izazvalo ili moglo izazvati štetne posledice manjeg značaja.

Teške povrede službene dužnosti

Član 157.

Teške povrede službene dužnosti su:

- 1) odbijanje izvršenja ili neizvršavanje ili omalovažavanje zakonitog službenog naređenja starešine izdatog u vršenju ili povodom vršenja službenog zadatka;
- 2) samovoljno napuštanje radnog mesta, pozoričkog mesta, mesta obezbeđenja određenih objekata i lica, jedinice ili mesta određenog za pripravnost;
- 3) primena ovlašćenja u svrhe za koje nije namenjeno ili korišćenje statusa policijskog službenika u neslužbene svrhe;
- 4) izdavanje ili izvršavanje naređenja kojim se protivpravno ugrožava sigurnost ljudi ili imovine;
- 5) nepreduzimanje ili nedovoljno preduzimanje mera za bezbednost lica, imovine i poverenih stvari;
- 6) svaka radnja, odnosno propuštanje radnje kojom se onemogućava, ometa ili otežava izvršavanje službenih zadataka;
- 7) ponašanje koje šteti ugledu službe ili narušava odnose među zaposlenima;
- 8) gubljenje ili oštećenje tehničke ili druge opreme;
- 9) nepravilno ili nenamensko korišćenje poverenih sredstava;
- 10) samoinicijativno istupanje u javnosti;

11) odavanje poverljivih podataka utvrđenih zakonom, drugim propisom ili aktom;

12) davanje podataka neovlašćenim licima;

13) iznošenje neistinitih tvrdnji o Ministarstvu;

14) nepreduzimanje mera ili nepružanje pomoći u okviru svojih službenih dužnosti zaposlenima u policiji ili neophodne pomoći drugim državnim organima;

15) protivpravno pribavljanje lične ili imovinske koristi za sebe ili drugog u vezi sa radom;

16) bavljenje poslovima koji su nespojivi sa službenom dužnošću;

17) odbijanje, neopravdano neodazivanje ili izbegavanje propisanog zdravstvenog pregleda ili zloupotreba prava odsustvovanja u slučaju bolesti;

18) odbijanje, neopravdano neodazivanje ili izbegavanje stručnog osposobljavanja, usavršavanja ili druge obuke na koju se zaposleni upućuje;

19) svaka radnja koja predstavlja krivično delo izvršeno na radu ili u vezi sa radom;

20) izdavanje naređenja čije bi izvršenje predstavljalo krivično delo;

21) prikrivanje od strane nadređenog službenika izvršenja povrede službenih dužnosti za koju se zaposlenom može izreći disciplinska mera prestanka radnog odnosa.

Disciplinske mere za lake povrede službene dužnosti

Član 158.

Za lake povrede službene dužnosti može se izreći disciplinska mera – novčana kazna u iznosu od 10 do 30 odsto od mesečne plate zaposlenog ostvarene u mesecu u kojem se mera izriče.

Disciplinske mere za teške povrede službene dužnosti

Član 159.

Za teške povrede službene dužnosti može se izreći jedna od sledećih disciplinskih mera:

1) novčana kazna u iznosu od 30 do 50 odsto od mesečne plate zaposlenog u vremenu od jednog do tri meseca;

2) zaustavljanje u napredovanju u više zvanje u trajanju od šest meseci do dve godine;

3) raspoređivanje na drugo radno mesto u trajanju od šest meseci do dve godine;

4) prestanak radnog odnosa.

Zaustavljanje u napredovanju u više zvanje iz stava 1. tačka 2) ovog člana računa se od dana kada je disciplinska odluka kojom je izrečena ova mera postala pravosnažna.

Raspoređivanje na drugo radno mesto iz stava 1. tačka 3) ovog člana vrši se na radno mesto na kojem se obavljaju poslovi manje složenosti i za koje je kao uslov propisana ista ili neposredno niža stručna sprema.

Javnost i isključenje javnosti

Član 160.

Disciplinski postupak je javan.

Organ koji vodi postupak može da odluči da pokrene disciplinski postupak bez prisustva javnosti kada se u postupku razmatraju činjenice poverljivog karaktera.

Nadležnost za odlučivanje u prvom stepenu

Član 161.

O disciplinskoj odgovornosti policijskih službenika u prvom stepenu odlučuje:

1) direktor policije, odnosno funkcioner u čijoj nadležnosti je obavljanje određenih poslova i zadataka ili policijski službenik koga oni ovlaste - za policijske službenike direkcije policije i druge zaposlene u sedištu Ministarstva;

2) načelnik područne policijske uprave ili lice koje on ovlasti - za policijske službenike područne policijske uprave, policijskih stanica i druge zaposlene na odnosnom području.

Nadležnost za odlučivanje u drugom stepenu

Član 162.

Protiv odluka iz člana 161. ovog zakona policijski službenik ima pravo prigovora disciplinskoj komisiji u roku od osam dana od dana uručenja odluke.

Disciplinska komisija

Član 163.

Disciplinska komisija ima 30 članova koje imenuje ministar.

Disciplinska komisija odlučuje u veću od tri člana, od kojih je jedan član van Ministarstva.

Bliže uređivanje disciplinske odgovornosti

Član 164.

Vlada uredbom bliže uređuje disciplinsku odgovornost u Ministarstvu.

Razlozi i postupak privremenog udaljenja iz službe

Član 165.

Zaposleni u Ministarstvu može biti privremeno udaljen iz službe kada je protiv njega pokrenut krivični postupak za krivično delo za koje se goni po službenoj dužnosti, ili kada je protiv njega podnet zahtev za utvrđivanje disciplinske odgovornosti za teške povrede službene dužnosti.

Udaljenje iz službe iz stava 1. ovog člana može trajati do okončanja disciplinskog postupka a najduže šest meseci.

Za vreme dok traje udaljenje zaposleni ima pravo na naknadu u visini jedne polovine plate.

O privremenom udaljenju iz službe odlučuje direktor policije, odnosno funkcioner u čijoj nadležnosti je obavljanje određenih poslova i zadataka.

Protiv rešenja o udaljenju zaposleni može podneti prigovor ministru, u roku od osam dana od dana uručenja rešenja o udaljenju. Prigovor ne odlaže izvršenje rešenja, a rešenje po prigovoru mora se doneti u roku od 15 dana.

Policijskom službeniku koji je udaljen iz službe oduzima se službena značka, službena legitimacija, oružje i druga sredstva koja su mu poverena za obavljanje poslova.

Odgovornost za štetu pričinjenu trećim licima

Član 166.

Republika Srbija odgovara za štetu koju policijski službenik pričini trećim licima, ako se dokaže da je policijski službenik postupao nesaglasno propisima o načinu obavljanja policijskih poslova.

Policijski službenik odgovara za štetu koju pričini Ministarstvu ili trećim licima, ako se dokaže da je postupao nesaglasno propisima o načinu obavljanja policijskih poslova.

8. Posebni slučajevi prestanka radnog odnosa

Prestanak radnog odnosa po sili zakona

Član 167.

Pored slučajeva prestanka radnog odnosa po sili zakona utvrđenih drugim propisima, policijskom službeniku, odnosno drugom zaposlenom radni odnos u Ministarstvu prestaje:

1) kad se sazna da su podaci o ispunjavanju uslova za prijem u radni odnos iz člana 110. stav 1. tač. 1), 4), 5) i 6) lažni - danom saznanja;

2) kad sud dostavi pravosnažnu presudu kojom je osuđen za krivično delo određeno u članu 110. stav 3. ovog zakona - danom donošenja rešenja o prestanku radnog odnosa;

3) kad se sazna da je postupio suprotno odredbi člana 133. ovog zakona – danom saznanja o obavljanju delatnosti;

4) kad mu nadležni organ utvrdi pravo na penziju u skladu sa zakonom – danom pravosnažnosti rešenja.

Prestanak radnog odnosa zbog bezbednosnih smetnji

Član 168.

Policijskom službeniku, odnosno drugom zaposlenom radni odnos prestaje i ako tokom njegovog rada u Ministarstvu nastanu bezbednosne smetnje iz člana 111. ovog zakona zbog kojih sa njim radni odnos ne bi ni bio zasnovan da su u vreme zasnivanja postojale.

U slučaju bezbednosnih smetnji iz stava 1. ovog člana, rešenje o prestanku radnog odnosa policijskog službenika, odnosno drugog zaposlenog donosi ministar, na obrazloženi predlog direktora policije, odnosno funkcionera u čijoj nadležnosti je obavljanje određenih poslova i zadataka. Uz predlog se prilaže i bezbednosna provera iz člana 111. stav 2. ovog zakona, kao sastavni deo predloga.

Žalba protiv rešenja iz stava 2. ovog člana nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor.

Primena drugih propisa

Član 169.

Na položaj, dužnosti, prava i odgovornosti zaposlenih u Ministarstvu primenjuju se propisi o radnim odnosima u državnim organima, ako ovim zakonom i propisima donetim na osnovu ovog zakona nije drukčije određeno.

VI. KONTROLA RADA POLICIJE

1. Spoljašnja kontrola policije

Vrste spoljašnje kontrole

Član 170.

Spoljašnju kontrolu rada policije vrši Narodna skupština, u skladu sa članom 9. ovog zakona, drugim zakonom i propisom.

Spoljašnju kontrolu rada policije vrše i Vlada, nadležni pravosudni organi, organi državne uprave nadležni za određene poslove nadzora i drugi zakonom ovlašćeni organi i tela.

Pod ovlašćenjima organa i tela iz stava 2. ovog člana podrazumevaju se ovlašćenja utvrđena posebnim zakonom koja se odnose na pristup odgovarajućim informacijama, kontakt sa nadležnim policijskim službenicima, pravo na dobijanje odgovora na pitanja i druga zakonom utvrđena prava.

2. Unutrašnja kontrola policije

Sektor unutrašnje kontrole policije

Član 171.

Unutrašnju kontrolu rada policije vrši Sektor unutrašnje kontrole policije.

Sektorom unutrašnje kontrole policije rukovodi načelnik Sektora unutrašnje kontrole.

Načelnik Sektora unutrašnje kontrole redovno i periodično podnosi ministru izveštaje o radu Sektora unutrašnje kontrole.

Oblici i način vršenja unutrašnje kontrole policije

Član 172.

Sektor unutrašnje kontrole policije vrši kontrolu zakonitosti rada policije, a naročito u pogledu poštovanja i zaštite ljudskih prava pri izvršavanju policijskih zadataka i primeni policijskih ovlašćenja.

Oblike i način vršenja unutrašnje kontrole rada policije bliže propisuje ministar.

Zaposleni u Sektoru unutrašnje kontrole policije

Član 173.

Ovlašćena službena lica u Sektoru unutrašnje kontrole policije pri vršenju kontrole imaju sva policijska ovlašćenja i u pogledu svojih prava i dužnosti izjednačeni su sa drugim ovlašćenim službenim licima.

Postupanje Sektora unutrašnje kontrole policije

Član 174.

Sektor unutrašnje kontrole policije postupa na osnovu predloga, pritužbi i predstavki fizičkih i pravnih lica, povodom pisanih obraćanja pripadnika policije i po sopstvenoj inicijativi, odnosno na osnovu prikupljenih obaveštenja i drugih saznanja.

Načelnik Sektora unutrašnje kontrole policije blagovremeno, u pisanom obliku, obaveštava ministra o svim slučajevima preduzimanja ili propuštanja akcija policije za koje smatra da su protivne zakonu, i blagovremeno preduzima potrebne radnje.

Pripadnih policije ne može biti pozvan na odgovornost zbog obraćanja Sektoru unutrašnje kontrole.

Obaveze i ovlašćenja u vršenju unutrašnje kontrole policije

Član 175.

Pripadnici policije dužni su da ovlašćenim službenim licima Sektora unutrašnje kontrole policije omoguće da izvrše kontrolu i da im u tome pruže potrebnu stručnu pomoć.

U vršenju kontrole ovlašćena službena lica Sektora unutrašnje kontrole policije imaju ovlašćenje da:

- 1) ostvare uvid u spise, dokumentaciju i zbirke podataka koje u skladu sa svojim nadležnostima pribavlja, sačinjava ili izdaje policija;
- 2) uzmu izjave od pripadnika policije, oštećenih lica i svedoka;
- 3) od policije i policijskih službenika zahtevaju dostavljanje drugih podataka i informacija iz njihove nadležnosti koji su potrebni za vršenje unutrašnje kontrole;
- 4) ostvare uvid u službene prostorije koje policija koristi u svom radu;
- 5) zahtevaju ateste i tehničke i druge podatke o tehničkim sredstvima koja koristi policija i zahtevaju dokaze o osposobljenosti policijskih službenika za upotrebu tehničkih i drugih sredstava koja koriste u svom radu.

U vršenju kontrole ovlašćena službena lica Sektora unutrašnje kontrole policije ne mogu se mešati u tok pojedinih akcija policije ili na drugi način ometati rad ili ugroziti poverljivost policijske akcije.

Dokumentaciju koja se odnosi na primenu ovlašćenja iz stava 2. ovog člana i ima oznaku poverljivosti, ovlašćena službena lica koja vrše kontrolu mogu da pregledaju u prisustvu odgovornog lica koje je utvrdilo stepen poverljivosti dokumenta, odnosno lica koje je ono ovlastilo.

Za izvršavanje određenih zadataka pojedinačne kontrole nad policijom, pored ovlašćenih službenih lica Sektora unutrašnje kontrole policije, ministar može zadužiti i druge policijske službenike u Ministarstvu.

Dužnosti Sektora unutrašnje kontrole policije

Član 176.

U vršenju unutrašnje kontrole rada policije Sektor unutrašnje kontrole policije, ovlašćena službena lica Sektora unutrašnje kontrole policije i drugi policijski službenici u Ministarstvu zaduženi za unutrašnju kontrolu rada policije preduzimaju potrebne radnje, utvrđuju činjenično stanje i prikupljaju dokaze.

Načelnik Sektora unutrašnje kontrole upoznaje sa rezultatima svojih ispitivanja ministra i direktora policije i ministru daje predloge za otklanjanje uočenih nezakonitosti kao i predloge za pokretanje odgovarajućih postupaka radi utvrđivanja odgovornosti.

Kontrola rada Sektora unutrašnje kontrole policije

Član 177.

Kontrolu rada načelnika Sektora unutrašnje kontrole policije, policijskih službenika zaposlenih u Sektoru unutrašnje kontrole policije i drugih policijskih službenika u Ministarstvu zaduženih za unutrašnju kontrolu rada policije vrši ministar, na način određen propisom iz člana 172. stav 2. ovog zakona.

Ako postoji osnovana opasnost da bi vršenje unutrašnje kontrole rada policije nad primenom njenih policijskih ovlašćenja utvrđenih ovim ili drugim zakonom onemogućilo ili bitno otežalo njihovu primenu ili ugrozilo život i zdravlje lica koja ih primenjuju, policijski službenik može do odluke ministra privremeno da odbije uvid u dokumentaciju, pregled prostorija i dostavljanje određenih podataka i informacija.

Ukoliko predmet vršenja unutrašnje kontrole prevazilazi nadležnosti Sektora unutrašnje kontrole policije ili je povezan sa drugim delima ili se radi o predmetu velikog značaja, ministar može odlučiti da se dalje postupanje po tom predmetu ustupi drugoj unutrašnjoj organizacionoj jedinici nadležnoj za pokretanje postupka.

Ovlašćenje ministra i obaveze Sektora unutrašnje kontrole policije prema ministru

Član 178.

Ministar daje Sektoru unutrašnje kontrole policije smernice, obavezna uputstva za rad, direktive, kao i naloge da u okviru svoje nadležnosti izvrši određene zadatke i preduzme određene mere.

Ovlašćena službena lica i drugi policijski službenici u Sektoru unutrašnje kontrole policije na zahtev ministra podnose podatke, dokumenta i izveštaje o pojedinačnim pitanjima iz svog delokruga.

Izveštavanje Vlade i Narodne skupštine o radu Sektora unutrašnje kontrole policije

Član 179.

Na zahtev Vlade i radnog tela Narodne skupštine nadležnog za bezbednost i policijske poslove, ministar podnosi izveštaj o radu Sektora unutrašnje kontrole policije.

3. Kontrola rada policije rešavanjem pritužbi

Postupak rešavanja pritužbi

Član 180.

Svako ima pravo da Ministarstvu podnese pritužbu protiv policijskog službenika ako smatra da su mu nezakonitom ili nepravilnom radnjom policijskog službenika povređena prava ili slobode.

Pojedinac iz stava 1. ovog člana može u roku od 30 dana od dana kad je do povrede došlo podneti pritužbu policiji ili Ministarstvu.

Svaku pritužbu podnetu protiv policijskog službenika mora prvo da razmotri i sve okolnosti u vezi sa njom da proveri rukovodilac organizacione jedinice u kojoj je zaposlen policijski službenik na koga se pritužba odnosi ili policijski službenik koga je on ovlastio (u daljem tekstu: rukovodilac organizacione jedinice). Ukoliko su stavovi podnosioca pritužbe i stavovi rukovodioca organizacione jedinice usklađeni može se odlučiti da je postupak rešavanja pritužbe time zaključen. Ovo će se zabeležiti u zapisniku o razmatranju pritužbe koji potpisuje i podnosilac pritužbe. Ovaj postupak mora biti zaključen u roku od 15 dana od prijema pritužbe.

U slučaju da se podnosilac pritužbe ne odazove pozivu na razgovor ili da se odazove, ali ne saglasi sa stavovima rukovodioca organizacione jedinice, kao i u slučajevima kad iz pritužbe proizlazi sumnja o učinjenom krivičnom delu za koje se goni po službenoj dužnosti, mora rukovodilac organizacione jedinice celokupne spise predmeta da ustupi komisiji, koja vodi dalji postupak rešavanja po pritužbi.

Pritužbe u Ministarstvu rešava komisija sastavljena od tri člana, i to: načelnik Sektora unutrašnje kontrole policije ili drugo ovlašćeno službeno lice iz Sektora unutrašnje kontrole koga ovlasti načelnik Sektora, predstavnik policije ovlašćen od strane ministra i predstavnik javnosti. Predstavnik javnosti koji učestvuje u rešavanju pritužbi na području policijske uprave, na predlog organa lokalne samouprave, imenuje i razrešava ministar. Predstavnik javnosti koji učestvuje u rešavanju pritužbi na rad policijskih službenika u sedištu, na predlog organizacija stručne javnosti i nevladinih organizacija, imenuje i razrešava ministar. Predstavnik javnosti se imenuje na period od četiri godine s mogućnošću ponovnog imenovanja.

Postupak rešavanja pritužbe u Ministarstvu zaključuje se dostavljanjem odgovora podnosiocu pritužbe u roku od 30 dana od dana zaključenja postupka kod rukovodioca organizacione jedinice policije. Odgovorom podnosiocu pritužbe postupak po pritužbi je zaključen, a podnosilac pritužbe ima na raspolaganju sva pravna i druga sredstva za zaštitu svojih prava i sloboda.

Postupak rešavanja pritužbi bliže propisuje ministar.

Dužnost čuvanja poverljivih podataka

Član 181.

Lica koja učestvuju u vršenju kontrole policije, dužna su da štite i čuvaju poverljivost podataka i informacija do kojih dolaze u vršenju kontrole i po prestanku svojih funkcija.

VII. FINANSIRANJE

Sredstva za rad

Član 182.

Sredstva za rad Ministarstva obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije.

Ministarstvo može da ostvaruje dopunska sredstva pružanjem usluga u vezi sa osnovnom delatnošću Ministarstva, odnosno u skladu sa poslovima koji su

u funkciji bezbednosti i evidencijama iz svoje nadležnosti, a koja imaju svojstvo sopstvenih prihoda.

Visinu naknade za usluge iz stava 2. ovog člana utvrđuje Vlada, na predlog ministra.

Sredstva za posebne namene

Član 183.

Ministarstvo koristi sredstva u državnoj svojini.

Deo sredstava koja Ministarstvo koristi čine sredstva za posebne namene, koja su poverljivog karaktera.

Nepokretna sredstva za posebne namene jesu zemljište, zgrade i drugi objekti, poverljivog karaktera, koji se koriste za potrebe bezbednosti.

Pristup nepokretnim sredstvima za posebne namene, van slučajeva njihovog redovnog korišćenja, dozvoljen je samo po prethodno pribavljenom odobrenju ministra.

Pokretna sredstva za posebne namene jesu oružje, oprema, prevozna i druga sredstva, poverljivog karaktera, koja se koriste za potrebe bezbednosti.

Sredstva za posebne namene bliže se uređuju posebnim aktom.

Sredstva za posebne operativne potrebe

Član 184.

Za isplatu troškova i nagrada licima za postupanje i učestvovanje u primeni mera koje su odobrene na osnovu ovog zakona i zakona kojim se uređuje krivični postupak i za plaćanje korisnih informacija u vezi sa krivičnim delima i njihovim učinocima (u daljem tekstu: sredstva za posebne operativne potrebe) se u okviru budžeta, prema finansijskom planu policije, određuju namenska finansijska sredstva. Podaci o isplatama vode se u posebnoj evidenciji, u skladu sa propisima kojima su uređene pojedine oblasti. Način poslovanja sa sredstvima za posebne operativne potrebe utvrđuje ministar uputstvom.

Na novčana sredstva iz stava 1. ovog člana ne plaćaju se doprinosi, niti druga davanja određena propisima.

Fond za novčanu pomoć članovima porodice poginulih ili ranjenih policijskih službenika

Član 185.

Fond za novčanu pomoć članovima porodice poginulih ili ranjenih policijskih službenika, koji su u obavljanju ili povodom obavljanja službe izgubili život ili bili ranjeni osniva se kao budžetski fond radi ostvarivanja ovog cilja, u skladu sa posebnim propisima.

Budžetski fond iz stava 1. ovog člana osniva se na neodređeno vreme i njime upravlja Ministarstvo.

Sredstva budžetskog fonda iz stava 1. ovog člana mogu da čine:

- 1) sredstva budžeta;
- 2) donacije;
- 3) druga sredstva u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Korisnik sredstava Fonda za novčanu pomoć iz stava 1. ovog člana ne može dalje isticati zahteve za ostvarivanje prava na naknadu štete po istom štetnom događaju.

VIII. OBLICI SARADNJE SA DRUGIM SUBJEKTIMA

Međupolicijska saradnja

Član 186.

Ministarstvo neposredno saraduje sa organima unutrašnjih poslova, policijama i policijskim organizacijama, kao i organima i službama bezbednosti u Srbiji i Crnoj Gori.

Saradnja iz stava 1. ovog člana zasniva se na pravima i dužnostima određenim zakonom, na uzajamnom obaveštavanju i izvršavanju zajedničkih zadataka.

Oblici i način saradnje utvrđuju se i posebnim aktima organa i službi iz stava 1. ovog člana koje sporazumno donose rukovodioci tih organa i službi, u skladu sa zakonom.

Saradnja sa Bezbednosno-informativnom agencijom

Član 187.

U skladu sa ovim zakonom, zakonom kojim je regulisan rad Bezbednosno-informativne agencije (u daljem tekstu: Agencija), zakonom kojim je regulisan krivični postupak i drugim zakonima koje primenjuju Ministarstvo i Agencija, ministar i direktor Agencije sporazumno utvrđuju obavezne oblike i način ostvarivanja saradnje Ministarstva i Agencije u pitanjima od interesa za bezbednost ljudi i imovine, odnosno za bezbednost i ustavni poredak Republike Srbije, a naročito:

1) međusobno obaveštavanje, razmenu podataka i saznanja od značaja za izvršavanje zadataka iz nadležnosti Ministarstva, odnosno Agencije;

2) pružanje neposredne fizičke, stručne, tehničke i druge međusobne pomoći, u skladu sa zakonom utvrđenim delokrugom i po prethodnom dogovoru između ministra i direktora Agencije, odnosno lica koja oni ovlaste;

3) preduzimanje zajedničkih mera i aktivnosti od interesa za jednovremenu zaštitu i ostvarivanje bezbednosti ljudi i imovine i bezbednosti Republike Srbije.

Saradnja sa drugim državnim organima i nedržavnim subjektima

Član 188.

Sa drugim državnim organima, kao i nedržavnim subjektima iz člana 6. ovog zakona, Ministarstvo saraduje u skladu sa ovim i drugim zakonom.

Radi razvijanja međusobne saradnje, odnosno partnerstva, ministar može sporazumno sa organima i subjektima iz stava 1. ovog člana da donosi odgovarajuće akte o saradnji i osniva koordinaciona tela od značaja za sprečavanje i otkrivanje delikata i njihovih učinilaca i za ostvarivanje drugih bezbednosnih ciljeva.

Saradnja, zaštita prava i pružanje pravne pomoći pojedincima

Član 189.

U obavljanju policijskih poslova dužnost policije je da pojedincima pruži informacije i savete od značaja za njihovu ličnu i imovinsku bezbednost, kao i druga obaveštenja s tim u vezi do kojih je došla, ako to nije u suprotnosti sa zakonom.

Pojedinac kome je ugroženo neko od privatnih prava može da se obrati policiji radi zaštite tog prava, ako u konkretnom slučaju nije obezbeđena druga pravna zaštita tog prava i ako je ugrožavanje tog prava u vezi sa njegovom ličnom i imovinskom bezbednošću.

Policija je dužna da pruži pomoć pojedincu na osnovu zahteva iz stava 2. ovog člana ako je zahtev u skladu sa njenim delokrugom, a ako to nije slučaj dužna je da zahtev uputi nadležnom organu i podnosioca zahteva o tome obavesti.

Saradnja sa pojedincima koji pružaju pomoć policiji

Član 190.

Pored saradnje, odnosno pružanja pomoći iz čl. 188. i 189. ovog zakona, Ministarstvo saraduje i neposredno sa pojedincima koji mu pružaju pomoć u obavljanju policijskih poslova.

Pojedinac koji prilikom pružanja pomoći iz stava 1. ovog člana bude povređen ili oboli, pa zbog toga odsustvuje sa rada, odnosno postane nesposoban za rad, ima prava iz zdravstvenog, penzijskog i invalidskog osiguranja pod uslovima utvrđenim za policijskog službenika.

Ako u pružanju pomoći pojedinac izgubi život njegova porodica ima sva prava iz penzijskog osiguranja kao i porodica policijskog službenika koji je izgubio život u vršenju ili povodom vršenja poslova.

Pojedinac koji prilikom pružanja pomoći pretrpi štetu, ima u skladu sa zakonom pravo na naknadu materijalne štete koju je pretrpeo zbog pružanja pomoći.

Ako se protiv pojedinca povodom pomoći koju je pružio vodi krivični ili prekršajni postupak, Ministarstvo je dužno da mu obezbedi pravnu i drugu neophodnu pomoć u vezi sa vođenjem postupka.

Ministarstvo odgovara za štetu koju pojedinac prilikom pružanja pomoći Ministarstvu nanese trećim licima.

IX. POMOĆNA POLICIJA

Pripadnici pomoćne policije

Član 191.

Ministarstvo može obrazovati pomoćnu policiju za izvršavanje policijskih zadataka u slučajevima kada treba nadoknaditi angažovanje velikog broja policijskih službenika za: izvršavanje zadataka visokog bezbednosnog rizika; u prirodnim i drugim nesrećama; obezbeđivanje državne granice; u drugim slučajevima kad je teže ugrožena unutrašnja bezbednost i u slučajevima iz člana 14. ovog zakona.

Kandidati za pomoćnu policiju mogu biti lica koja ispunjavaju uslove iz člana 110. ovog zakona. U pomoćnoj policiji mogu učestvovati i penzionisani policijski službenici do 60. godine života.

O upotrebi pomoćne policije za izvršavanje policijskih zadataka odlučuje ministar, na predlog direktora policije.

Prava i dužnosti za vreme osposobljavanja i izvršavanja zadataka u pomoćnoj policiji

Član 192.

Ministarstvo sa zainteresovanim kandidatom za dobrovoljnu službu u pomoćnoj policiji zaključuje ugovor.

Pripadnici pomoćne policije osposobljavaju se i usavršavaju za izvršavanje policijskih zadataka. Po obavljenom osposobljavanju pomoćni policajac može primenjivati sva policijska ovlašćenja za vreme angažovanja na izvršavanju policijskih zadataka.

Pomoćni policajac može u istoj kalendarskoj godini da bude angažovan za period do mesec dana. Za vreme angažovanja ima prava i dužnosti utvrđene aktom Vlade, u skladu sa odgovarajućim pravima i dužnostima policijskih službenika utvrđenim ovim zakonom.

Za vreme angažovanja u pomoćnoj policiji poslodavac pomoćnom policajcu ne sme da otkáže ugovor o radu, niti sme da uslovljava uređivanje ugovornih odnosa iz stava 1. ovog člana, a pomoćni policajac se nakasnije u roku od dva radna dana po prestanku angažovanja u pomoćnoj policiji vraća na rad kod poslodavca sa kojim ima zaključen ugovor o radu.

Policija vodi evidenciju kandidata i pomoćnih policajaca.

X. OVLAŠĆENJA ZA DONOŠENJE PROPISA

Ovlašćenja Vlade i ministra

Član 193.

Vlada uredbom:

- 1) propisuje izgled uniforme i oznaka policijskih službenika iz člana 32. stav 2. ovog zakona;
- 2) propisuje vrste naoružanja i opreme policijskih službenika iz člana 33. ovog zakona;
- 3) utvrđuje način nabavke sredstava posebne namene bez javnog oglašavanja iz člana 183. ovog zakona;
- 4) utvrđuje potrebne uslove za zaključenje ugovora o dobrovoljnoj službi u pomoćnoj policiji, načine izvršavanja zadataka, merila za izbor kandidata, prava na primanja, troškove, odsustva i druga prava i dužnosti pomoćnih policajaca i razloge za prestanak i otkaz ugovora iz člana 192. stav 1. ovog zakona.

Ministar donosi propise o:

- 1) načinu obezbeđivanja zdravstvene zaštite iz člana 7. stav 1. tačka 16) ovog zakona;
- 2) izgledu službene značke i službene legitimacije policijskih službenika iz člana 32. stav 1. ovog zakona i načinu nošenja uniforme iz člana 32. st. 2. i 4. ovog zakona;
- 3) nošenju oružja i municije iz člana 33. ovog zakona;
- 4) načinu primene ovlašćenja za davanje upozorenja i izdavanje naređenja iz čl. 39, 40. i 41. ovog zakona;
- 5) načinu provere i utvrđivanja identiteta lica i identifikacije predmeta iz čl. 42. i 45. ovog zakona;
- 6) sadržaju i načinu upućivanja poziva iz člana 46. ovog zakona;
- 7) načinu primene ovlašćenja dovođenja iz čl. 49, 50, 51. i 52. ovog zakona;
- 8) načinu primene ovlašćenja privremenog ograničenja slobode kretanja iz čl. 53, 54, 55, 56, 57. i 58. ovog zakona;
- 9) načinu primene ovlašćenja pregleda prostorija, objekata i dokumentacije i protivterorističkog pregleda iz člana 63. ovog zakona;
- 10) načinu primene ovlašćenja zaustavljanja i pregledanja lica, predmeta i saobraćajnih sredstava iz člana 64. ovog zakona;
- 11) načinu primene ovlašćenja obezbeđenja i pregleda mesta događaja iz člana 65. ovog zakona;
- 12) merilima za utvrđivanje visine nagrade iz člana 68. ovog zakona;

13) načinu sprovođenja poligrafskog testiranja i sadržaju pisane saglasnosti iz člana 70. ovog zakona;

14) načinu sprovođenja mera traganja za licima i predmetima iz člana 72. ovog zakona;

15) vrsti mera i postupku zaštite žrtava krivičnih dela i drugih lica iz člana 73. ovog zakona;

16) izgledu, sadržaju i načinu vođenja evidencija iz člana 76. ovog zakona;

17) tehničkim obeležjima i bližem načinu upotrebe sredstava prinude iz čl. 89, 90, 91, 94, 97, 98, 99. i 100. ovog zakona;

18) merilima i načinu utvrđivanja potrebne psihofizičke sposobnosti iz člana 110. stav 1. tačka 4. ovog zakona;

19) sadržaju izjave o dužnostima i pravima policijskih službenika iz člana 113. stav 1. ovog zakona i o načinu polaganja zakletve iz člana 113. stav 2. ovog zakona;

20) označavanju vrste i stepena poverljivosti podataka, načinu postupanja sa poverljivim podacima, posebnim zaštitnim merama čuvanja poverljivih podataka i službenih podataka iz člana 136. ovog zakona;

21) bližim uslovima i postupku dodele nagrada i priznanja iz člana 144. ovog zakona;

22) uslovima i načinu izbora policijskog službenika koji se upućuje na rad u inostranstvo i o njegovim dužnostima, pravima i odgovornostima za vreme vršenja službe u inostranstvu iz člana 151. ovog zakona;

23) vrstama usluga čijim pružanjem Ministarstvo može da ostvaruje dopunska sredstva iz člana 182. stav 2. ovog zakona;

24) bližim uslovima i načinu korišćenja sredstava budžetskog fonda iz člana 185. ovog zakona;

25) programu i uslovima za sprovođenje stručnog osposobljavanja i usavršavanja pripadnika pomoćne policije iz člana 192. stav 2. ovog zakona;

26) izgledu, sadržaju i načinu vođenja evidencije kandidata i pomoćnih policajaca iz člana 192. stav 5. ovog zakona.

Vlada i ministar doneće propise iz st. 1. i 2. ovog člana u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Propisi iz stava 2. ovog člana koje donosi ministar objavljuju se u "Službenom glasniku Republike Srbije".

XI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Akt o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta

Član 194.

Do donošenja akta o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta u Ministarstvu u skladu sa ovim zakonom i rešenja o raspoređivanju na radno mesto u skladu sa tim aktom ili donošenja drugog rešenja u skladu sa zakonom, zaposleni u Ministarstvu na dan stupanja na snagu ovog zakona nastavljaju da rade na istim radnim mestima i zadržavaju činove, odnosno zvanja i plate prema dosadašnjim propisima i drugim aktima.

Rok za donošenje akta o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta

Član 195.

Akt o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta i rešenja iz člana 194. ovog zakona doneće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Informisanje o zakonskim promenama

Član 196.

Radi informisanja javnosti o zakonskim promenama i odnosu između ovog zakona sa zakonima iz oblasti unutrašnjih poslova, zakonima o upravi, krivičnom postupku, prekršajima, radnim odnosima i drugim zakonima koji se odnose na policiju ili ih policija primenjuje, Ministarstvo će dva puta godišnje objavljivati informacije za javnost sa Listom zakona i objašnjenjem zakonskih promena.

Prvu informaciju iz stava 1. ovog člana Ministarstvo će objaviti u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Važenje propisa do donošenja novih na osnovu ovog zakona

Član 197.

Propisi doneti na osnovu Zakona o unutrašnjim poslovima ("Službeni glasnik RS", br. 44/91, 79/91, 54/96, 25/2000, 8/2001 i 106/2003) i Zakona o činovima pripadnika Ministarstva unutrašnjih poslova ("Službeni glasnik RS", br. 53/95 i 66/2003) ostaju na snazi do dana stupanja na snagu propisa koje će Vlada i ministar doneti na osnovu ovog zakona, ukoliko nisu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Prestanak važenja određenih zakona

Član 198.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe:

1) Zakon o unutrašnjim poslovima ("Službeni glasnik RS", br. 44/91, 79/91, 54/96, 25/2000, 8/2001 i 106/2003), izuzev odredaba čl. 59. do 65. i čl. 69. koji se primenjuju do donošenja propisa kojim će se urediti oblast i status ustanove za obrazovanje za potrebe policije, odnosno do završetka školovanja generacije učenika Srednje škole unutrašnjih poslova upisanih u školsku 2005/2006. godinu;

2) Zakon o činovima pripadnika Ministarstva unutrašnjih poslova ("Službeni glasnik RS", br. 53/95 i 66/2003), izuzev odredaba čl. 1, 5, 9. i 14. u delu koji se odnosi na učenike Srednje škole unutrašnjih poslova i studente Policijske akademije, koji se primenjuju do donošenja propisa kojim će se urediti oblast i status ustanove za obrazovanje za potrebe policije, odnosno do završetka školovanja generacije učenika Srednje škole unutrašnjih poslova upisanih u školsku 2005/2006. godinu.

Stupanje na snagu ovog zakona

Član 199.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".